

SZCZYT CYFROWY IGF POLSKA 2023

Raport końcowy

IGF
POLSKA

Warszawa, grudzień 2023

ORGANIZACJA SZCZYTU

Szczyt Cyfrowy Internet Governance Forum Polska 2023, w skrócie **IGF Polska 2023**, stanowił kolejną edycję krajowego Forum Zarządzania Internetem (ang. *Internet Governance Forum - IGF*), odbywającego się w ramach globalnej inicjatywy ONZ. IGF to międzynarodowa platforma dialogu, która powstała w celu promowania otwartego, wielostronnego podejścia do zarządzania internetem. IGF umożliwia przedstawicielom rządów, sektora prywatnego, społeczeństwa obywatelskiego i technicznego oraz całej wspólnoty internetowej spotkanie się, dyskusję i wymianę poglądów na temat kwestii związanych z rozwojem, bezpieczeństwem i etyką w cyberprzestrzeni.

Na arenie międzynarodowej IGF pełni funkcję platformy do wymiany najlepszych praktyk, identyfikowania wyzwań i poszukiwania wspólnych rozwiązań. Pomaga również w budowaniu porozumienia w sprawach związanych z globalnym zarządzaniem internetem, przy jednoczesnym poszanowaniu różnorodności kulturowej i politycznej.

Na poziomie krajowym, rola IGF jest zazwyczaj koordynowana przez krajowy organ lub komitet ds. internetu. W ramach tych struktur IGF może pełnić funkcję forum konsultacyjnego, gdzie reprezentowane są różne interesy i perspektywy. Krajowe odgałęzienia IGF często angażują przedstawicieli rządu, biznesu, organizacji pozarządowych, ekspertów technicznych i innych zainteresowanych stron.

W Polsce IGF wspiera dialog w zakresie kwestii takich jak regulacje dotyczące dostępu do internetu, ochrony prywatności online, czy też promowania innowacji technologicznych.

Wartość IGF na poziomie krajowym polega na tworzeniu wspólnej platformy do wymiany pomysłów, identyfikowania wyzwań specyficznych dla danego kraju i tworzenia spójnych polityk, które uwzględniają różnorodne perspektywy i potrzeby społeczeństwa. W ten sposób IGF przyczynia się do kształtowania bardziej zrównoważonej, otwartej i demokratycznej przyszłości internetu.

Tegoroczna edycja IGF Polska była współorganizowana przez **Ministerstwo Cyfryzacji** oraz **Naukową i Akademicką Sieć Komputerową - Państwowy Instytut Badawczy (NASK)**. W program konferencji znaczący wkład wniosły wszystkie grupy interesariuszy przewidziane przez ONZ, czyli administracja publiczna, organizacje pozarządowe, środowiska naukowe, biznes, organizacje techniczne oraz inne podmioty zainteresowane dialogiem ułatwiającym współpracę pomiędzy środowiskami zaangażowanymi w kształtowanie i rozwój polityki publicznej związanej z internetem oraz przestrzenią cyfrową.

Rada Programowa

Rada Programowa IGF Polska ustala zakres tematyczny konferencji, monitoruje proces naboru oraz dokonuje oceny zgłoszeń i kwalifikuje sesje do zorganizowania podczas wydarzenia.

Pracami Rady, kieruje **Krzysztof Szubert**, przewodniczący Rady Programowej IGF Polska, członek Rady Wysokiego Szczebla ds. Współpracy Cyfrowej ONZ IGF, wiceprezes zarządu PKO TFI (Polska), były sekretarz stanu i pełnomocnik RP ds. Szczytu Cyfrowego ONZ - IGF 2021. W latach 2017-2019 był członkiem Wielostronnej Grupy Doradczej przy Sekretarzu Generalnym ONZ, tzw. MAG.

Członkowie Rady Programowej IGF Polska 2023

- **Cezary Przybylski**, Marszałek Województwa Dolnośląskiego
- **Jacek Sutryk**, Prezydent Wrocławia
- **Izabela Albrycht**, Dyrektor Centrum Cyberbezpieczeństwa, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie
- **Agata Boutanos**, Dyrektor Przedstawicielstwa ZPP w Brukseli
- **Grzegorz Dębowski**, Członek Zarządu Business & Science Poland
- **Kinga Grafa**, Dyrektorka ds. UE, Stała Przedstawicielka przy BusinessEurope Lewiatan, Biuro w Brukseli
- **Jolanta Jaworska**, Dyrektor ds. Public Affairs, IBM, Wiceprzewodnicząca Amerykańskiej Izby Gospodarczej w Warszawie
- **Michał Kanownik**, Prezes Zarządu ZIPSEE Cyfrowa Polska
- **Marta Kasztelan**, Doradca Podatkowy, Partner, Sowiński i Partnerzy Kancelaria Radców Prawnych i Doradcy Podatkowego sp. p.
- prof. dr hab. inż. **Michał Kleiber**, Instytut Podstawowych Problemów Techniki, Polska Akademia Nauk
- **Marta Mikliszańska**, Head of Group Public Affairs & ESG, Allegro
- dr hab. **Małgorzata Mołęda-Zdziech**, prof. SGH, Pełnomocniczka Rektora ds. współpracy z UE, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- **Jacek Oko**, Prezes, Urząd Komunikacji Elektronicznej
- **Wojciech Pawlak**, Dyrektor, NASK - Państwowy Instytut Badawczy
- **Marcin Petrykowski**, Prezes Zarządu, Atende S.A.
- dr **Aleksander Poniewierski**, Partner, EY
- **Marta Poślad**, Dyrektor, CEE & Transatlantic Public Policy, Google
- **Patrycja Sass-Staniszevska**, Prezes Zarządu, Izba Gospodarki Elektronicznej
- dr hab. **Katarzyna Śledziwska**, prof. UW, Dyrektor Zarządzająca DELab, Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego
- prof. **Gertruda Uścińska**, Prezes, Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Stała współpraca z Radą Programową IGF Polska:

- **Roman Bieda**, Wirtualna Katedra Etyki i Prawa
- dr hab. **Katarzyna Chałubińska-Jentkiewicz**, prof. ASW, Dyrektor ds. Rejestru Domen Internetowych, NASK-PIB
- **Maciej Groń**, NASK-PIB
- dr hab. **Dariusz Szostek**, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach

W Radzie Programowej reprezentowane są wszystkie grupy interesariuszy zaangażowane w globalny dialog nad przyszłością przestrzeni cyfrowej.

Ścieżki tematyczne

Rada Programowa podjęła decyzję o kontynuacji ścieżek tematycznych zainicjowanych podczas edycji IGF Polska 2022. Były to:

- Technologie w służbie społeczeństwu,
- Człowiek w internecie,
- Forum legislacji cyfrowej,
- Ścieżka młodzieżowa.

W tym roku, w ramach ścieżki tematycznej „Technologie w służbie społeczeństwu”, uczestnicy konferencji zastanawiali się w jaki sposób technologia może przysłużyć się ochronie zdrowia, jak wspiera postępowania gospodarcze w sądach oraz jaki ma wpływ na edukację młodzieży. Dyskutowano zastosowanie technologii, danych i rozwiązań z zakresu cyberbezpieczeństwa w różnych sektorach gospodarki, w kontekście zmniejszenia emisji CO₂ oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Omówiono także potencjał superkomputerów i powiązanych z nimi nowych technologii, z perspektywy rozwoju nauki, usprawniania funkcjonowania administracji publicznej czy wspierania rozwoju przemysłu.

Ścieżka „Człowiek w internecie” w wielowymiarowy sposób prezentowała funkcjonowanie ludzi we współczesnej światowej sieci. Mówiono o przeciwdziałaniu dezinformacji i ochronie praw człowieka, o cyfrowym dobrostanie i o uzależnieniu od mediów. Dyskutowano nad bezpieczeństwem metawersum dla człowieka i biznesu. Uczestnicy zastanawiali się, jak zapewnić proporcjonalny udział kobiet w budowaniu pokoju i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. Rozważano, czy nowoczesne technologie aplikowane w przemyśle są zagrożeniem dla człowieka. Wskazano także na potrzebę niwelowania luk pomiędzy potrzebami branży cyberbezpieczeństwa, a umiejętnościami absolwentów szkół wyższych.

Podczas ścieżki „Forum legislacji cyfrowej” omawiano prawodawstwo regulujące funkcjonowanie internetu, nowych technologii oraz całej przestrzeni cyfrowej. Ekspertki dyskutowali o procesach legislacyjnych z perspektywy krajowej oraz unijnej.

W dyskusji nawiązywano do przyszłość sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej, polskiej strategii AI czy roli danych w dobie nowych technologii. Specjaliści przedstawili poglądy na temat regulacji platform internetowych przez prawodawstwo unijne, takie jak Akt o usługach cyfrowych (DSA) czy Akt o rynkach cyfrowych (DMA). Zastanawiali się także, jaka będzie cyfrowa przyszłość państwa i czy zmiany w prawie dotrzymują kroku rozwojowi technologii. Mówiono też o roli podmiotów w kształtowaniu zrównoważonego rozwoju cyfrowego gospodarki i społeczeństwa.

Rada Programowa oraz organizatorzy IGF Polska przykładają dużą wagę do zaangażowania młodego pokolenia w dyskusję nad przyszłością przestrzeni cyfrowej. Wydarzenia wchodzące w skład tegorocznej „Ścieżki młodzieżowej” zostały wyłonione w ramach konkursu " *The Future of the Internet Challenge*" zorganizowanego przez NASK i zgromadziły podczas konferencji duże grono słuchaczy, w tym licznie przybyłych studentów oraz młodzież ze szkół średnich. Sesje nawiązywały zawartością do metawersum i sztucznej inteligencji. Mówiono o znanym, ale wciąż zawyłym temacie prawa w metawersum, w tym o sztuce AI i tworzeniu NFT na żywo. Dyskutowano także o nowych możliwościach dla partycypacji obywatelskiej, jakie daje metaświat. Dużym zainteresowaniem cieszył się również warsztat świadomego korzystania z narzędzi AI.

Nabór na organizację sesji w ramach Szczytu Cyfrowego IGF Polska 2023

Wzorem poprzednich lat, organizatorzy konferencji ogłosili nabór na organizację sesji tematycznych, w ramach którego wpłynęło ponad 60 zgłoszeń. Nabór miał charakter całkowicie otwarty i każdy mógł złożyć własną propozycję. Zorganizowano spotkanie informacyjne, podczas którego do nadsyłania propozycji zachęcano organizacje pozarządowe, środowisko naukowe, organizacje techniczne, administrację publiczną, firmy działające w branży IT, oraz przedstawiciele młodego pokolenia.

Następnie Rada Programowa przeanalizowała i oceniła nadesłane propozycje, spośród których wybrała i zakwalifikowała do zorganizowania sesje najwyższej ocenione. Wyniki naboru zostały podane do publicznej wiadomości a zwycięskie sesje włączono do programu IGF Polska 2023.

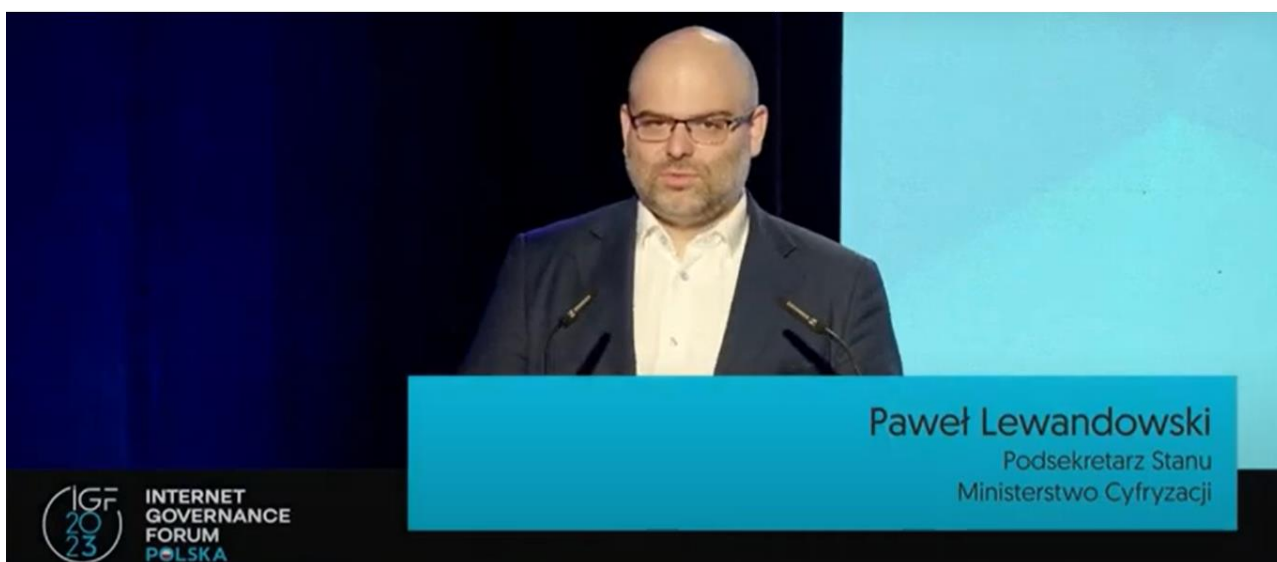
<p style="text-align: center;">SZCZYT CYFROWY IGF POLSKA 2023 Wrocław, 4 października 2023</p> <p style="text-align: center;">Wrocławskie Centrum Kongresowe przy Hali Stulecia ul. Wystawowa 1 51-618 WROCŁAW</p> <p style="text-align: center;">PROGRAM</p>						
9.00 - 9.30	<p style="text-align: center;">WYSTĄPIENIA OTWIERAJĄCE Paweł Lewandowski, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Cyfryzacji Cezary Przybylski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego Wojciech Pawlak, Dyrektor NASK-PIB Dr hab. Małgorzata Mołęda-Zdziech, Profesorka SGH, Członkini Rady Programowej IGF Polska Jakub Mazur, Wiceprezydent Wrocławia</p> <p style="text-align: center;">PROWADZĄCY Krzysztof Szubert, Przewodniczący Rady Programowej IGF Polska, Członek Rady Wysokiego Szczebla ds. Współpracy Cyfrowej ONZ IGF (Ministerstwo Cyfryzacji) (sala wielofunkcyjna) - streaming na YT</p>				AKTYWNOŚCI DLA MŁODZIEŻY (sala 351 i 352)	
9.30 - 10.20	SESJA PLENARNA I stanie się jutro: era generatywnej sztucznej inteligencji (Ministerstwo Cyfryzacji i NASK-PIB) (sala wielofunkcyjna) - streaming na YT					
10.20-10.30	PRZERWA					
	ŚCIEŻKA I: TECHNOLOGIE W SŁUŻBIE SPOŁECZEŃSTWU (sala A) - streaming na YT	ŚCIEŻKA II: CZŁOWIEK W INTERNECIE (sala D) - streaming na YT	ŚCIEŻKA III: FORUM LEGISLACJI CYFROWEJ (sala B) - streaming na YT	ŚCIEŻKA MŁODYCH (sala C) - streaming na YT		
10.30 - 11.10	Technologia w służbie zdrowiu (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)	Przeciwdziałanie dezinformacji jako ochrona praw człowieka. Przykłady i powody działań międzysektorowych. (Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego)	Przyszłość sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej - szanse i wyzwania (Związek Pracodawców Business & Science Poland)	Prawo w Metaversum: Sztuka AI i tworzenie NFT na żywo (Jakub Wyczik)	Warsztaty edukacyjno-informacyjne dla młodzieży szkolnej 1/ Budowanie krytycznej postawy wobec treści online, czyli jak się nie dać fałszywym wiadomościom w sieci 2/ Cyberprzemoc - nie promuj, reaguj!	
11.10 - 11.20	PRZERWA					
11.20 - 12.00	Jak technologia może pomóc społeczeństwu? Wynik ogólnopolskiego badania Tech4Society 2023. (Fundacja digitalpoland)	Polacy a lek przed odłączeniem. Pomiędzy cyfrowym dobrostanem, a uzależnieniem od mediów. (NASK Państwowy Instytut Badawczy)	Polska strategia AI: Czy jesteśmy na właściwej drodze? (Związek Cyfrowa Polska)	Partycypacja obywatelska w metaverse: Nowe możliwości (Aleksandra Magiera)	/zamknięta rekrutacja szkół/ (2 bloki po 90 minut) (NASK-PIB, Dział Profilaktyki Cyberzagrożeń)	
12.00 - 12.10	PRZERWA					
12.10 - 12.50	AI w sądownictwie szansą dla postępowań gospodarczych? (Izba Gospodarki Elektronicznej)	Metaverse bezpieczny dla człowieka i biznesu? Perspektywa prawna, techniczna i biznesowa. (Ernst & Young Law Zakrzewska i Wspólnicy)	Rola danych w dobie nowych technologii (Ministerstwo Cyfryzacji, Departament Zarządzania Danymi)	Sztuczna inteligencja w twoich rękach: Warsztat świadomego korzystania z narzędzi AI (Kamila Dymek)		
12.50 - 13.30	LUNCH (sala wielofunkcyjna)			Sala C streaming na YT		
13.30 - 14.10	Jak rozwiązania cyfrowe wpływają na edukację i młodzież? (Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem)	Women, Peace and Cybersecurity – jak zapewnić udział kobiet w budowaniu pokoju i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie)	DSA i DMA - czy wyręcą polską legislację w uregulowaniu funkcjonowania platform internetowych. (Izba Gospodarki Elektronicznej)	Rewolucja czy ewolucja elektronicznych usług administracyjnych dla obywateli? Omówienie na przykładzie mObywatela. (Centralny Ośrodek Informatyki)	WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE Warsztaty dla młodzieży: Cyfryzacja odpowiedzialna społecznie - stwórz z nami definicję przyszłości (Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego)	
14.10 - 14.20	PRZERWA					
14.20 - 15.00	Nowy cyfrowy zielony ład – jak technologia może wesprzeć zieloną gospodarkę (Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji)	Zbudujemy hub dla kompetencji cyfrowych - niwelujemy luki pomiędzy potrzebami branży cyberbezpieczeństwa, a umiejętnościami absolwentów szkół wyższych (NASK Państwowy Instytut Badawczy)	Cyfrowa przyszłość państwa. Czy zmiany w prawie dotrzymują kroku rozwojowi technologii? Czy istnieją ograniczenia związane z wykluczeniem cyfrowym? (Zakład Ubezpieczeń Społecznych)		WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE Warsztaty dla studentów: Człowiek w Metaverse - wyzwania (Ernst & Young Law Zakrzewska i Wspólnicy)	
15.00 - 15.10	PRZERWA				15:00 - 15:50	
15.10 - 15.50	Superkomputery nie tylko dla nauki – możliwości i dostęp (Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe Politechniki Wrocławskiej)	Sztuczna inteligencja, automatyzacja i robotyzacja przemysłu. Technologie, czy człowiek? Czy nowoczesne technologie są zagrożeniem dla człowieka? (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Centrum Doskonałości Sztucznej Inteligencji)	Zrównoważony rozwój cyfrowy - gospodarka i społeczeństwo (Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki)	WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE Pokaz filmów w technologii VR: "Kartka z Powstania" "Wiktoria 1920"	WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE Kompetencje cyfrowe: prezentacje nt. biznesu cyfrowego w ujęciu kompetencji cyfrowych jakie powinna posiadać młodzież planująca swoje życie zawodowe. (Izba Gospodarki Elektronicznej)	
16:00-16:10	WYSTĄPIENIE PODSUMOWUJĄCE IGF Polska 2023 Krzysztof Szubert, Przewodniczący Rady Programowej IGF Polska, Członek Rady Wysokiego Szczebla ds. Współpracy Cyfrowej ONZ IGF (sala wielofunkcyjna) - streaming na YT					
16.10 - 17.00	PRZYJĘCIE KOKTAJLOWE (sala wielofunkcyjna)					

PRZEBIEG SZCZYTU

Szczyt Cyfrowy IGF Polska 2023 odbył się **4 października 2023 r.** we Wrocławskim Centrum Kongresowym przy Hali Stulecia **we Wrocławiu**.

Konferencję rozpoczęła sesja wystąpień otwierających, które wygłosili:

- **Paweł Lewandowski**, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Cyfryzacji
- **Cezary Przybylski**, Marszałek Województwa Dolnośląskiego
- **Wojciech Pawlak**, Dyrektor, NASK - Państwowy Instytut Badawczy
- dr hab. **Małgorzata Molęda-Zdziech**, Profesorka SGH, Członkini Rady Programowej IGF Polska
- **Jakub Mazur**, Wiceprezydent Wrocławia
- **Krzysztof Szubert**, Przewodniczący Rady Programowej IGF Polska, Członek Rady Wysokiego Szczebla ds. Współpracy Cyfrowej ONZ IGF - wprowadzenie i moderacja

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Kierując swoje słowa do ponad 700 uczestników, którzy zarejestrowali się na konferencję, wiceminister **Paweł Lewandowski** w wystąpieniu otwierającym podkreślił, że Szczyt Cyfrowy IGF Polska jest wydarzeniem otwartym i adresowanym do wszystkich oraz nawiązał do wielkiej wagi zrównoważonego rozwoju internetu i całej przestrzeni cyfrowej.

Bezpośrednio po wystąpieniach otwierających odbyła się debata poświęcona zagadnieniom sztucznej inteligencji, a w szczególności jej generatywnemu aspektowi. Szczegółowy opis dyskusji znajduje się w dalszej części raportu.

Po zakończeniu debaty rozpoczęły się cztery równoległe ścieżki tematyczne, w ramach których zorganizowano 22 sesje merytoryczne. Streszczenia sesji zamieszczono poniżej, zachowując podział na ścieżki tematyczne oraz chronologię wynikającą z programu konferencji.

Równoległe do ścieżek tematycznych, w pierwszej części dnia trwały warsztaty edukacyjno-informacyjne dla młodzieży szkolnej na temat cyberprzemocy oraz budowania krytycznej postawy wobec treści online. Celem warsztatów było rozwijanie u młodzieży kompetencji informacyjnych, a także świadomego i krytycznego podejścia do treści udostępnianych w mediach, w szczególności w mediach społecznościowych. Uczestników zapoznano też z wybranymi formami działań przeciw cyberprzemocy (w tym hejtu) w celu wzmocnienia poczucia sprawczości ucznia spotykającego się z niechcianymi sytuacjami w internecie. Organizatorem warsztatów był NASK - Państwowy Instytut Badawczy.

Po południu, także równoległe do ścieżek tematycznych, odbyła się seria wydarzeń towarzyszących adresowanych do studentów i młodzieży szkolnej. Były to warsztaty traktujące o różnych zagadnieniach związanych z przestrzenią cyfrową.

Wydarzeniem towarzyszącym adresowanym do wszystkich uczestników był natomiast całodzienny pokaz dwóch filmów wyświetlanych w technologii *virtual reality*: „Kartka z Powstania” i „Wiktor 1920”.

Szczyt Cyfrowy IGF Polska 2023 w całości odbył się w języku polskim.

Jak co roku, konferencja miała formułę wielostronnej, otwartej debaty. Podczas sesji, przy aktywnym udziale publiczności, uczestnicy paneli dyskutowali o nowych propozycjach i rozwiązaniach w zakresie odpowiedzialnej polityki dotyczącej rozwoju internetu, nowych technologii oraz całej przestrzeni cyfrowej.

Przez cały czas trwania konferencji funkcjonowała strefa wystawiennicza, w ramach której swoje stoiska prezentowali: Przedstawicielstwo Regionalne Komisji Europejskiej we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Zarządzania Danymi Ministerstwa Cyfryzacji oraz NASK - Państwowy Instytut Badawczy.

W trakcie konferencji odbył się briefing prasowy, podczas którego minister Paweł Lewandowski oraz Krzysztof Szubert, przewodniczący Rady Programowej, przekazali najważniejsze informacje o IGF Polska 2023 i odpowiadali na pytania dziennikarzy.

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

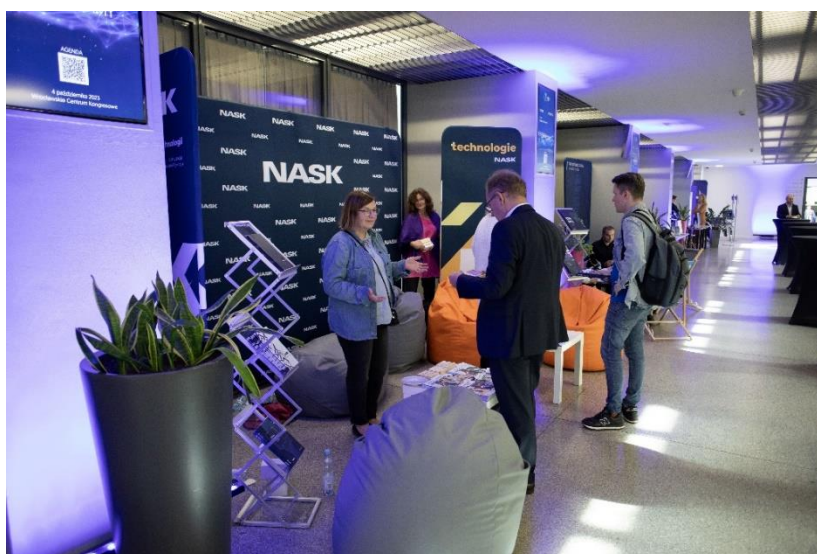

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Szczyt Cyfrowy zakończyło wystąpienie podsumowujące IGF Polska 2023 wygłoszone przez **Krzysztofa Szuberta**, przewodniczącego Rady Programowej IGF Polska i członka Rady Wysokiego Szczebla ds. Współpracy Cyfrowej ONZ IGF, w którym podziękował Radzie Programowej, Władzom Wrocławia, organizatorom sesji oraz wszystkim uczestnikom, w szczególności młodzieży, za udział w wydarzeniu.

Wśród ponad 700 zarejestrowanych uczestników konferencji znaleźli się przedstawiciele administracji publicznej, zarówno centralnej jak i lokalnej, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i technicznych, środowiska akademickie oraz licznie przybyła młodzież. Tak duża frekwencja możliwa była do osiągnięcia dzięki pomocy Urzędu Miejskiego Wrocławia, który aktywnie promował konferencję wśród lokalnej społeczności, za co organizatorzy Szczytu Cyfrowego dziękują.

Wszystkie sesje Szczytu były transmitowane na żywo na kanale Ministerstwa Cyfryzacji w serwisie YouTube. Linki do nagrań z konferencji zostały podane na końcu niniejszego raportu.

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

DEBATA OTWIERAJĄCA

I stanie się jutro: era generatywnej sztucznej inteligencji

fol.: Ministerstwo Cyfryzacji

Po sesji wystąpień otwierających odbyła się debata „*I stanie się jutro: era generatywnej sztucznej inteligencji*”, zorganizowana przez NASK - PIB i moderowana przez dr hab. prof. ucz. **Aleksandrę Gasztold** z NASK-PIB/ ACIG.

W panelu uczestniczyli:

- **Paweł Lewandowski**, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Cyfryzacji;
- **Marta Poślad**, Dyrektor, CEE & Transatlantic Public Policy at Google;
- **Wojciech Pawlak**, Dyrektor, NASK-PIB;
- dr **Karol Wasilewski**, Foresight Advisor, 4CF - The Futures Literacy Company;
- **Elżbieta Wojciechowska**, Prezeska Fundacji Digital University.

W podsumowaniu debaty podkreślono potencjał generatywnej technologii oraz wyzwania z nią związane. W dyskusji poruszono wiele istotnych kwestii, w tym potrzebę stawiania człowieka w centrum rozwoju, konieczność opracowania regulacji prawnych oraz rolę edukacji w przystosowaniu się zmian.

Minister Paweł Lewandowski podkreślił znaczenie koncentrowania się na regulacjach dotyczących sztucznej inteligencji na poziomie UE, podczas gdy Dyrektor Wojciech Pawlak zaznaczył konieczność równoważenia zagrożeń i potencjału rozwoju AI, podobnie jak konieczność uregulowania prawno-etycznych ram działania.

Dyrektor Marta Poślad zwróciła uwagę na mity związane z AI i wniosowała, że sztuczna inteligencja może wspierać rozwój w różnych dziedzinach, takich jak medycyna, ale nie zastąpi człowieka ze względu na brak wrażliwości emocjonalnej.

Z kolei Elżbieta Wojciechowska z Digital University podkreśliła istotną rolę edukacji w wykorzystaniu sztucznej inteligencji i konieczność kierowania młodzieżą w sposób odpowiedzialny i zrównoważony. Podkreśliła, iż należy zadbać o system edukacji w mniejszych miejscowościach, aby nie wykluczać młodych ludzi i dać im szansę rozwoju, a w systemie edukacji powinniśmy postawić na umiejętności miękkie, które będą naszą przewagą.

Dr Karol Wasilewski zwrócił uwagę na potrzebę zacieśnienia więzi pomiędzy procesami legislacyjnymi a rozwojem technologicznym, podkreślając, że istotne jest posiadanie trzonu wartości, na których oparte będą przyszłe dokumenty legislacyjne. Zaznaczył również brak zdolności do odpowiedniego patrzenia w przyszłość oraz potrzebę kształtowania takiej zdolności wśród młodzieży. Poza kompetencjami miękkimi należy w młodzieży kształtować zdolność do odpowiedniego odbioru przyszłości i należy zdać sobie sprawę, że przyszłości nie da się przewidzieć. Trzeba nie tylko nauczyć się wykorzystywać szansę, którą przyszłość przynosi ale i umieć zabezpieczyć się przed ryzykiem.

Wszyscy prelegenci zgodzili się, że sztuczna inteligencja ma ogromny potencjał, jednakże konieczne jest ostrożne podejście w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju, zarówno pod kątem gospodarczym, społecznym, jak i etycznym.

Ścieżka: TECHNOLOGIE W SŁUŻBIE SPOŁECZEŃSTWU

Sesja: **Technologia w służbie zdrowiu**

Celem sesji było zaprezentowanie przykładów, w jaki sposób technologia pomaga dbać o zdrowie, co udało się zrobić w tym zakresie a co jeszcze przed nami. Panel zainicjowała 15 minutowa prezentacji nt. współpracy Uczelni Medycznej z firmami tworzącymi rozwiązania z zakresu e-health. Prezentację poprowadziła dr **Agnieszka Siennicka**, adiunkt w Katedrze Fizjologii i Patofizjologii UMW, opiekun SKN Sztucznej inteligencji w medycynie, autorka fakultetu: *Wprowadzenie do praktycznego zastosowania sztucznej inteligencji w medycynie*.

Organizator

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Moderator

Mateusz Lickindorf, student Wydziału Lekarskiego UMW oraz Inżynierii Biomedycznej PWR, przewodniczący SKN Sztucznej inteligencji w medycynie

Paneliści

prof. **Robert Zymliński**, kardiolog, Prodziekan ds. Rozwoju i Innowacji WL UWM, promotor pracy doktorskiej łączącej metody sztucznej inteligencji z kardiologią;

Karolina Tądel, doktorantka na UMW (doktorat wdrożeniowy z wykorzystaniem sztucznej inteligencji); Digital Health Innovation Manager, Novartis;

Przemek Jaworski, CTO, MX Labs;

Weronika Rosiak-Jedz, Product Manager & Customer Experience Consultant, Oppa;

Dr Otto Krawiec, lekarz, Head of Medical Success, Infermedica;

Piotr Golczyk, CEO, EMPATYZER

Podsumowanie

Sesja dotyczyła obszarów współpracy z uczelnią w kontekście tworzenia technologii z obszaru e-health/data science do wspierania diagnostyki, komunikacji lekarza z pacjentem, nieinwazyjnego monitorowania parametrów życiowych czy też wspierania zdrowia pracowników, których codzienne zajęcia mogą wywoływać kontuzje czy nadwyrężenia. Uczestnicy spotkania zastanawiali się nad tym, jakich pracowników wywodzących się z uczelni medycznej poszukują twórcy innowacji, jakie kompetencje są pożądane oraz co można wspólnie zrobić i kto na tym skorzysta.

Wszyscy uczestnicy byli zgodni co do obopólnych korzyści współpracy uczelni medycznej z twórcami rozwiązań e-health. Doceniono zaplecze eksperckie uczelni, które gwarantuje wysoką wartość merytoryczną wspólnie wypracowywanych rozwiązań. Jednocześnie zaangażowanie eksperta, który sam jest końcowym użytkownikiem rozwiązania (w przypadku rozwiązań dla kadry medycznej), lub na co dzień pracuje z potencjalnym końcowym użytkownikiem (w postaci pacjenta) redukuje ryzyko niepowodzeń w zakresie komercjalizacji.

Zwrócono uwagę, że najważniejsze jest porozumienie i poznanie potrzeb obu stron, a dobrym początkiem współpracy uczelni z biznesem mogą być doktoraty wdrożeniowe, które można realizować nie tylko w przemyśle (wpieranym przez kadrę uczelni technicznych) lecz także w obszarach medycyny, nauk farmaceutycznych, czy nauk o zdrowiu, czyli dyscyplin obecnych w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu.

Sesja: **Jak technologia może pomóc społeczeństwu? Wynik ogólnopolskiego badania Tech4Society 2023.**

Podczas sesji omówiono wyniki 5. edycji ogólnopolskiego, reprezentatywnego badania „Technologia w służbie społeczeństwu”. W roku 2023 nowością było badanie poświęcone nastawieniu społeczeństwa do AI. W czasie sesji przedstawiono główne wnioski płynące z raportu w podziale na siedem rozdziałów: wiedza, postrzeganie, zaufanie, rozwój i nadzór, wpływ AI na rynek pracy, regulacje AI, kobiety i AI. Paneliści dyskutowali o wynikach raportu, definicji sztucznej inteligencji przygotowanej przez OECD oraz czy sztuczna inteligencja może pomóc ludzkości.

Organizator

Fundacja Digital Poland

Moderator

Piotr Mieczkowski, dyrektor zarządzający, Fundacja DigitalPoland

Paneliści

prof. dr hab. inż. **Halina Kwaśnicka**, Katedra Sztucznej Inteligencji, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Politechnika Wrocławska

Agnieszka Jankowska, Public Affairs Director, T-Mobile Polska

Filip Konopczyński, analityk ds. regulacji AI i nowych technologii, Fundacja Panoptikon

dr **Damian Flisak**, Head of Public Affairs, Ringier Axel Springer Polska

Podsumowanie

Przed rozpoczęciem dyskusji Piotr Mieczkowski przedstawił 5. edycję raportu, który jest dostępny bezpłatnie do pobrania ze strony fundacji digitalpoland.org.

Dyskusję rozpoczęła Pani Halina Kwaśnicka, stwierdzając, że kilka pytań w raporcie można było przeformatować, gdyż mogły one wprowadzać w błąd osoby biegłe w AI. Piotr Mieczkowski odniósł się do tych argumentów wskazując na uproszczony język jakim należy posługiwać się w takich badaniach, gdyż odpowiedzi udziela statystyczny Polak, a nie ekspert AI. Zalecenia przygotowała też renomowana firma badawcza GfK Polonia, wymagająca uproszczenia pewnych zagadnień na potrzeby badania. Dodatkowo, samo badanie nie może być dłuższe niż 20 minut. W przeciwnym razie respondent nie udzieli wiarygodnych odpowiedzi - stąd zawsze kwestionariusz jest pewnym kompromisem pomiędzy oczekiwaniami a rzeczywistością.

Filip Konopczyński z Panoptikon podniósł kwestię istotności prezentowanego badania, gdyż jest ono obecnie jedynym reprezentatywnym badaniem na temat nastawienia polskiego społeczeństwa do AI na polskim rynku. Wskazał, na szereg ciekawych wniosków płynących. Przykładowo, Polacy kładą mocny nacisk na prywatność oraz cyberbezpieczeństwo, a nie dbają o brak dyskryminacji czy jawność algorytmów, co pokazuje, że nie mają wiedzy na temat tzw. zaufanej sztucznej inteligencji. To pokazuje też obszar do edukacji społeczeństwa, które powinno świadomie korzystać z algorytmów.

Agnieszka Jankowska w swojej wypowiedzi odniosła się do niskiej wiedzy Polaków na temat AI. Wskazała na potrzebę przemodelowania całego procesu nauczania w kraju - od szkoły podstawowej do uczelni wyższej. Badanie pokazuje, że bardzo często blisko połowa Polaków nie miała zdania, nawet wydawać by się mogło w tak oczywistych sprawach jak negatywny wpływ braku kobiet w AI/IT.

Damian Flisak wskazał na ciekawe wnioski płynące z badania w zakresie regulacji. Polacy chcą regulować sztuczną inteligencję (4 na 10 Polaków) i takie nastawienie powinno cieszyć środowisko IT w Polsce. To pokazuje, że Polacy świadomi są niektórych wyzwań związanych z AI, np. braku dostatecznej dbałości o poszanowanie prawa własności w erze generatywnej sztucznej inteligencji.

W dalszej części dyskusji Halina Kwaśnicka, odniosła się do możliwości jakie AI oferuje ludzkości. Są one praktycznie nieograniczone i właściwe wykorzystanie AI może sprawić, że ludzkość poradzi sobie z wieloma wyzwaniami, w tym klimatycznymi. Ta teza była potwierdzona przez pozostałych członków panelu, którzy wskazali na wynik badania - 39% Polaków zgadza się ze stwierdzeniem, że AI może rozwiązać strategiczne problemy z jakimi boryka się Polska, między innymi w zakresie transformacji energetycznej.

W trzeciej, ostatniej serii pytań, paneliści dyskutowali nad definicją AI zawartą w *AI Act*. Zdania były podzielone. Halina Kwaśnicka wskazywała na niedoskonałość zawartej w *AI Act* definicji. Natomiast Damian Flisak stwierdził, że nie ma lepszej definicji AI na rynku, gdyż wśród ekspertów brak konsensusu, czym jest AI. Sesja zakończyła się konkluzją, że na pewno definicja jest jedną z kluczowych rzeczy do poprawienia w nadchodzącym *AI Act*.

Sesja: **AI w sądownictwie szansą dla postępowań gospodarczych?**

W panelu uczestniczyli eksperci z zakresu AI, reprezentujący środowisko biznesowe, akademickie, a także sądownictwo oraz samorząd radców prawnych.

Organizator

Izba Gospodarki Elektronicznej

Moderator

Rafał Wieczerzak, Chabasiewicz Kowalska i Wspólnicy, Uniwersytet Śląski, Śląskie Centrum Inżynierii Prawa, Technologii i Kompetencji Cyfrowych CYBER SCIENCE

Paneliści

Konrad Wasik, sędzia Sądu Rejonowego w Przemyślu, Grupa Robocza przy KPRM ds. Sztucznej Inteligencji (GRAI), Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów KSSiP VOTUM
dr **Gabriela Bar**, Szostek_Bar i Partnerzy Kancelaria Prawna, Uniwersytet Śląski

Anna Pietruszka, Chabasiewicz Kowalska i Wspólnicy
Robert Sowiński, Sowiński i Partnerzy Kancelaria Radców Prawnych i Doradcy
Podatkowego, Izba Gospodarki Elektronicznej

Podsumowanie

Anna Pietruszka skoncentrowała się przede wszystkim na tym, jak AI może wpłynąć na efektywność postępowań sądowych, zwłaszcza z punktu widzenia biznesu. Wskazała, że zastosowanie narzędzi bazujących na AI do prostych, rutynowych spraw, takich jak dokonywanie prostych zmian w rejestrach sądowych, mogłoby znacznie przyspieszyć i uprościć procedury. Podkreśliła także potrzebę modernizacji komunikacji w obrębie sądownictwa. Sugerowała, że choć sądy są integralną częścią naszego systemu, ich obecne metody komunikacji nie są dostosowane do współczesnych realiów. Jej zdaniem technologie takie jak AI mogą odgrywać kluczową rolę w transformacji tych mechanizmów, aby były bardziej dostępne i zrozumiałe dla dzisiejszego społeczeństwa.

Gabriela Bar i Robert Sowiński podkreślili złożoność wprowadzania AI do systemu sądowego. Gabriela Bar skupiła się na etycznych aspektach wdrażania AI. Podkreśliła, że zaufanie do systemu jest kluczowe i społeczeństwo musi mieć pewność, że technologia jest używana w sposób sprawiedliwy i przejrzysty. Dlatego, jak sugerowała, optymalnym modelem byłaby Wyjaśnialna Sztuczna Inteligencja (XAI), która byłaby w stanie dostarczyć logiczne uzasadnienie swoich decyzji.

Robert Sowiński omówił przykłady zastosowania AI w innych krajach, m.in. w Chinach. Jednocześnie zasugerował, że AI może być z powodzeniem zastosowana w alternatywnych metodach rozstrzygnięcia sporów - przykładem jest tutaj Wielka Brytania.

Sędzia Konrad Wasik podzielił się swoimi cennymi spostrzeżeniami na temat wpływu AI na sądownictwo. Zaznaczył, że obecne narzędzia wdrożone w sądownictwie skupiają się na automatyzacji lub cyfryzacji procesów. Zdaniem Konrada Wasika AI mogłaby znacznie odciążyć sądy od rutynowych zadań, umożliwiając sędziom skupienie się na bardziej złożonych sprawach wymagających przede wszystkim wiedzy i doświadczenia prawniczego. Konrad Wasik wskazał również potencjalne obszary zastosowania AI, sugerując, że jej integracja z sądownictwem ma ogromny potencjał, pod warunkiem, że zostanie wprowadzona z należytą ostrożnością i zrozumieniem jej ograniczeń.

W panelu zostały poruszone kwestie prawne, techniczne i etyczne wdrożenia AI w sądownictwie gospodarczym. Zasadniczą korzyścią wdrożenia AI w sądownictwie jest zwiększenie efektywności sądownictwa i przyspieszenie rozpoznania postępowań sądowych. Warto jednak zwrócić uwagę, że choć AI ma wielki potencjał, jej wdrożenie musi być przemyślane, stopniowe i zgodne ze standardami etycznymi.

Wdrażanie AI w sądach powinno być stopniowe; w pierwszym kroku powinniśmy zacząć od używania AI do wykonywania rutynowych, powtarzalnych i czasochłonnych czynności. Jako drugi krok warto byłoby wdrożyć rozwiązania oparte na hybrydowej inteligencji. Wdrażając rozwiązania oparte na AI, musimy dokładnie przeanalizować każdą czynność przetwarzaną w sądzie i zastanowić się, co można zastąpić w pierwszej kolejności.

Użycie AI w alternatywnych metodach rozstrzygnięcia sporów przyniesie korzyści dla biznesu. Mając świadomość szansy wygrania sporu, a więc otrzymując przewidywane wyniki i/lub ocenę siły argumentów od AI, pozwoli ocenić szansę strony na wygranie sporu. Powinniśmy zastosować AI do wydawania niewiążących uchwał, które wskażą stronie, czy skierować sprawę do sądu, czy na przykład zawrzeć ugodę.

Sesja: **Jak rozwiązania cyfrowe wpływają na edukację i młodzież?**

Coraz większą popularnością cieszy się chat GPT i rozwiązania kreatywne sztucznej inteligencji - media społecznościowe przepelnione są treściami w jaki sposób AI pomaga w nauce, pracy czy rozwijaniu własnych pasji. Nie znajdziemy tam jednak dyskusji jaki pozytywny czy negatywny wpływ te nowe narzędzia mogą mieć z punktu widzenia całego systemu jak i realnych wyników w nauce.

Organizator

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem

Moderator

Michał Czesnowski, Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem

Paneliści

Paweł Urzenitzok, członek Zarządu Youth Cyber Science

Martyna Łuszczek, asystentka polityczna Ministra Cyfryzacji Janusza Cieszyńskiego

Maksymilian Paczyński, członek Rady Dzieci i Młodzieży przy MEIN, Global Winner Intel AI Competiton

Julia Senator-Kaczprzak, Liderka Innowacji Gov Tech II edycji, studentka Uniwersytetu Warszawskiego

Podsumowanie

Panel rozpoczął moderator Michał Czesnowski przedstawiając uczestników debaty z jednoczesnym wskazaniem na ich zaangażowanie w kwestie sztucznej inteligencji, mimo młodego wieku.

Po słowie wstępu do panelistów zostało skierowane pytanie czy AI w naszym kraju to nadal ciekawostka czy może już poważne narzędzie. Eksperti wskazali, że ciekawostką można było nazwać ten aspekt nowych technologii przed powstaniem chatu GPT, który zrewolucjonizował spojrzenie użytkowników internetu na wykorzystanie sztucznej inteligencji w życiu codziennym. Wskazano, że AI wśród osób z pokolenia Z jest naturalnym składnikiem codzienności, pojawia się w szkole, pracy, relacjach i zainteresowaniach co wskazuje na powagę i perspektywy rozwoju nowych technologii. Odrębne zdanie wykonał Maksymilian Paczyński, który zaznaczył, że AI jest nadal ciekawostką z uwagi na fakt ciągłego pojawiania się nowych odkryć w tym zakresie oraz cząstkowej wiedzy przeciętnego mieszkańca kraju na temat sztucznej inteligencji.

Następne pytanie do ogółu panelistów dotyczyło porównania Polski pod kątem cyfryzacji na tle innych krajów europejskich. Odpowiedzi ekspertów jednoznacznie wykazały, że Polska nie ma się czego wstydić w tym aspekcie w szczególności, że już kilka lat temu polski rząd podejmował prace legislacyjne przygotowujące państwo do wciąż rozwijających się narzędzi opartych na sztucznej inteligencji w różnych obszarach. Jednocześnie Polacy są członkami zespołu OpenAI (odpowiedzialnego za Chat GPT), uznawanymi w szerokim, międzynarodowym gremium za specjalistów w zakresie nowych technologii. Wskazano również, że Polska postępuje rozsądnie przy wdrażaniu nowych technologii tworząc z tego dłuższy proces, aby uniknąć pogłębiania się nierówności społecznych i zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa danych. Według prelegentów aspektem, na którym nasz kraj powinien skupić się, jest obszar start-upów technologicznych oraz patentów na rozwiązania cyfrowe, w szczególności w środowiskach akademickich.

Po zakończeniu pytań ogólnych, moderator kierował pytania personalne. Pawła Urzenitzok zapytał o technologie, które są wykorzystywane w życiu codziennym „gen Z”. Prelegent zaakcentował znaczące różnice w potrzebach jakie wykazuje pokolenie Z w kontraście z wcześniejszymi pokoleniami. Gen Z wymaga od miejsca zatrudnienia, aby było bardziej twórcze i elastyczne stąd wykorzystuje generatory treści do optymalizacji czasu pracy oraz skupia swoje życie towarzyskie na mediach społecznościowych czy - co może być długofalowo niebezpieczne - zgadza się na umniejszenie ich prywatności poprzez zgodę na rozpowszechnianie własnych danych przez wielkie przedsiębiorstwa, by przedstawiane im treści były bardziej spersonalizowane i trafne. Mając na uwadze wcześniej zasygnalizowany przez ekspertów fakt, że AI funkcjonuje również w szkole, moderator zapytał, jak mogłyby wyglądać szkoły gdybyśmy w większym stopniu zaufali nowym technologiom. Paweł Urzenitzok wskazał na ogromne możliwości metaversum, dzięki którym lekcje mogą nabrać żywego charakteru - na przykład lekcje historii, na których prezentowane byłyby bitwy w wirtualnej rzeczywistości, zdecydowanie wpłynęłyby na motywację i wyniki ucznia oraz pomogłyby w zapamiętywaniu faktów historycznych.

Nawiązując do odpowiedzi Pawła Urzenitzok, moderator skierował pytanie do Maksymiliana Paczyńskiego, czy szkoły są gotowe na wdrożenie nowoczesnych rozwiązań podczas prowadzenia zajęć. Panelista zaznaczył, że nie możemy w pełni polegać na nauczycielach w procesie cyfryzacji szkół. Wykorzystywanie rozwiązań cyfrowych, których do końca sami nie rozumiemy nie jest ich obowiązkiem. Alternatywnym rozwiązaniem mogłoby okazać się zaproszenie firm technologicznych oraz dostawców usług związanych z AI do szkół oraz otwarcie systemu edukacji na współpracę z przedsiębiorstwami, których eksperci przekazaliby wiedzę niezbędną później na rynku pracy oraz pomogliby przy tworzeniu projektów rozwijających kompetencje miękkie. Jednym z takich zajęć może być Biznes i Zarządzanie, które niebawem zostanie wprowadzone do szkół.

Pozostając w temacie edukacji, moderator zapytał Julię Senator-Kaczprzak o stan cyfryzacji szkół wyższych w Polsce. Ekspertka sklasyfikowała tę kwestię jako przeciętną. Systemy obsługiwane przez polskie uczelnie posiadają wszystkie funkcjonalności, które są dostępne dla studentów w krajach skandynawskich czy w Niemczech. Problemem jest

jednak jakość tych funkcjonalności. Prelegentka w szczególności wskazała na aktualizację programów oraz konieczność pracy projektowej na ogólnodostępnych, niekoniecznie dobrze chronionych komunikatorach co wpływa na bezpieczeństwo danych i przepływ informacji.

Następnie moderator skierował pytanie do Martynty Łuszczek, czy sztuczna inteligencja i sposób jej wykorzystywania w szkołach, na przykładzie chatu GPT, może stanowić zagrożenie dla kreatywności uczniów, czy może wręcz odwrotnie - pobudzać do pracy twórczej. Prelegentka stwierdziła, że korzystanie przez ucznia z ułatwień w postaci generatora treści wynika z samego zadania domowego i jego formy odtwórczej, która sama z siebie nie daje szans na rozwój kreatywności. Korzystanie z chatu GPT do przygotowania prac zaliczeniowych, według wprowadzonego *AI Act* zostało zakwalifikowane jako plagiat. Prelegentka wykazała, że narzędzie oferowane przez OpenAI może być wykorzystywane do tworzenia rozwijających projektów, ale z drugiej strony stanowi przestrzeń do nadużyć, na co należy zwracać uwagę. Większe zagrożenie AI niesie w przypadku optymalizacji treści i dostosowywania pod preferencje użytkownika. Padł tutaj przykład Tik Toka, który wykorzystuje techniki psychologiczne celem uzależnienia młodzieży oraz generowania w ten sposób zysków. Tik tok jest wyrazistym przykładem powodowania zaburzeń kreatywności i przyzwyczajania mózgu do krótkich bodźców.

Do wypowiedzi Martynty Łuszczek Paweł Urzenitzok dodał, że trwają prace nad chatbotem Khanmigo, który w odróżnieniu do Chatu GPT będzie wskazywał użytkownikowi sposób samodzielnego osiągnięcia wyniku a nie tylko gotowy wynik. Podkreślił także wartość merytoryczną tego narzędzia dla uczniów.

Kończąc debatę, moderator zadał pytanie podsumowujące, dotyczące wizji transformacji programu nauczania pod kątem AI i nowych technologii. Maksymilian Paczyński wskazał, że łatwiej jest dodać zajęcia do podstawy programowej informatyki niż stworzyć odrębny przedmiot. Według niego informatyka powinna pokazywać uczniom możliwości związane z nowymi technologiami, biometrią oraz wskazywać na regulacje prawne w zakresie korzystaniem z internetu jak i na zasady bezpieczeństwa.

Julia Senator-Kaczprzak dodała, że warto nauczać jak efektywnie korzystać z generatorów treści, jakie zagrożenia wiążą się z kradzieżą danych w sieci, w jaki sposób działa optymalizacja treści oraz jakie informacje posiadają o nas dostawcy usług internetowych.

Paweł Urzenitzok wskazał na wiedzę w trzech obszarach, która powinna być przekazywana uczniom - jak umiejętnie korzystać z rozwiązań AI, jak sprawdzać prawdziwość informacji przedstawionych w sieci, jak umiejętnie korzystać z nowych technologii, by je rozumieć i wiedzieć kiedy i gdzie je wykorzystać.

Martyna Łuszczek zgodziła się z głosami przedmówców i dodała, że powinniśmy nauczać tylko tyle, ile młodzież realnie potrzebuje. Nie każdy przecież musi być ekspertem w zakresie sztucznej inteligencji. W przyszłości z pewnością pojawią się zawody

wymagające takiej wiedzy, ale czynnik ludzki nie zostanie odseparowany gdyż kompetencje miękkie, interpersonalne są dla AI nieosiągalne.

Sesja: **Nowy cyfrowy zielony ład - jak technologia może wesprzeć zieloną gospodarkę**

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Panel miał na celu przedstawienie jak zastosowanie technologii, tj. 5G, danych czy rozwiązania cyberbezpieczeństwa, w wielu sektorach gospodarki może przyczynić się do zmniejszenia emisji oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Organizator

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji

Moderator

Andrzej Dulka, Prezes, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji

Paniści

Paweł Lewandowski, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Cyfryzacji

Monika Tenerowicz, Główny Ekspert ds. strategii klimatycznej, Orange Polska

Marcin Petrykowski, Prezes, Atende SA

Olaf Krynicki, Wiceprezes PIIT; Director of Communications, Samsung Electronics Polska

Podsumowanie

Kryzys klimatyczny to realne zagrożenie dla ludzkości wymagające kompleksowego planu działania, wdrażanego na poziomie państw. Narzędziem wspomagającym spełnianie przyjmowanych celów polityki klimatycznej jest cyfryzacja. Aby wykorzystać jej potencjał jako katalizatora zielonej transformacji, w Europie potrzebne jest aktywne działanie ze strony zarówno regulatorów (czy to na poziomie unijnym, czy krajowym), jak i firm ICT, konieczne do umożliwienia szybkiego osiągnięcia neutralności klimatycznej sektora a także wdrażania kolejnych usług i rozwiązań wspierających dekarbonizację innych sektorów gospodarki, przy zapewnieniu cyberbezpieczeństwa newralgicznej infrastruktury. Wyzwaniami stojącymi przed zieloną integracją technologii z gospodarką są teraz ślad węglowy sektora ICT, e-odpady, rola handlu elektronicznego w zwiększaniu konsumpcji, prywatność, cyberataki, nierówny dostęp do infrastruktury cyfrowej oraz niebezpieczeństwo zerwania łańcucha dostaw.

Cyfryzacja może wpływać na spełnienie celów polityki klimatycznej na wiele sposobów: usprawniając infrastrukturę, optymalizując procesy produkcyjne czy transportowe, dostarczając informacji na temat zmian klimatu czy zmieniając zachowania konsumentów i pracowników. Wykorzystanie technologii cyfrowych jest niezbędne do osiągnięcia celów klimatycznych światowej gospodarki. W tym kontekście warto więc zrozumieć potencjał cyfryzacji w walce ze zmianami klimatu, a także uświadomić sobie wyzwania, którym sektor ICT będzie musiał sprostać, by jego wpływ na klimat był pozytywny, od kluczowej w Polsce tematyki struktury produkcji energii, która jest głównym źródłem emisji ICT, na kwestiach cyberbezpieczeństwa sieci kończąc. Nie do przecenienia jest także rola sektorowej współpracy na rzecz celów klimatycznych, której przykładem może być ogłoszona w kwietniu 2022 roku deklaracja PIIT na rzecz ochrony klimatu.

Sesja: **Superkomputery nie tylko dla nauki - możliwości i dostęp**

foto.: Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe Politechniki Wrocławskiej

Celem sesji było pokazanie, jak superkomputery i powiązane z nimi nowe technologie mogą służyć nauce, usprawnianiu funkcjonowania administracji publicznej i przyczynić się do rozwoju przemysłu.

Organizator

Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe Politechniki Wrocławskiej

Moderator

Marta Maj, specjalistka HPC, Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH

Paneliści

dr inż. **Mateusz Tykierko**, zastępca dyrektora, Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe PWr,

Marek Magryś, zastępca dyrektora ds. Komputerów Dużej Mocy, Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH

dr **Beata Krawczyk-Bryłka**, dyrektor studiów International MBA Politechniki Gdańskiej, Centrum Informatyczne Trójmiejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej PG

Agata Grzeleńska, specjalistka ds. promocji, Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe PWr.

Podsumowanie

Marta Maj przedstawiła europejskie i polskie projekty, umożliwiające rozwój infrastruktury superkomputerowej w Polsce. EuroHPC JU (Wspólne Przedsięwzięcie) jako instytucja finansująca wspiera wdrażanie, rozszerzanie i utrzymywanie w Europie światowej klasy superkomputerów oraz rozwój innowacyjnych technologii i aplikacji. EuroHPC JU współfinansuje m.in. projekty:

- Narodowa Infrastruktura Superkomputerowa dla EuroHPC - EuroHPC PL (w ramach którego w Polsce instalowane są nowe, szybsze klastry obliczeniowe);
- European Open Science Cloud (EOSC), którego celem jest m.in. udostępnianie danych naukowych oraz narzędzi i zasobów do ich składowania, udostępniania, przetwarzania i zarządzania;
- EuroCC2, czyli Narodowe Centrum Kompetencji EuroHPC - Faza 2, w ramach którego powstało Narodowe Centrum Kompetencji HPC. W skład polskiego NCK wchodzi:
 - Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH,
 - Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego,
 - Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe,
 - Centrum Informatyczne Trójmiejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej,
 - Narodowe Centrum Badań Jądrowych,
 - Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe.

Infrastrukturę obliczeniową dla polskich użytkowników omówił Mateusz Tykierko. Wyjaśnił, czym są komputery dużej mocy, jaka jest ich moc obliczeniowa w Polsce. Wytłumaczył, jak jest zbudowany superkomputer, z jakimi problemami (np. zasilanie, chłodzenie, czy zarządzanie obliczeniami uruchamianymi przez użytkowników) trzeba się zmierzyć, by infrastruktura działała sprawnie. Opowiedział też m.in. o sieci międzywęzłowej,

składowaniu danych i systemie kolejkowym do zarządzania zadaniami obliczeniowymi oraz o technologiach i aplikacjach sprzężonych z HPC.

NCK umożliwia naukowcom, przedsiębiorcom oraz pracownikom administracji publicznej korzystanie z polskich, ale i europejskich systemów HPC. Na jakich zasadach możliwy jest do nich dostęp, mówił Marek Magryś. Przedstawił Konsorcjum PLGrid zarządzające rozproszoną infrastrukturą obliczeniową dla nauki i Portal PLGrid, za pośrednictwem którego przyznawane są granty obliczeniowe (także na LUMI - najszybszej maszynie obliczeniowej w Europie, którą zbudowano przy udziale Polski).

Korzystanie z zasobów HPC wymaga odpowiedniego przygotowania. NCK powstało m.in. po to, by użytkownikom na każdym poziomie zaawansowania zapewniać szkolenia i wsparcie ekspertów. O ofercie szkoleniowej, dostępnej w Polsce i za granicą, oraz o promocji usług HPC opowiedziała Agata Grzebińska.

Natomiast Beata Krawczyk-Bryłka przedstawiła przykłady zastosowania superkomputerów w nauce, administracji publicznej i przemyśle, np. zaprojektowanie szeregu krótkich peptydów, które po osadzeniu na złotych płytkach będą mogły posłużyć do identyfikacji obecności określonych odorantów, albo optymalizacja elementów konstrukcyjnych uczestniczących w procesie mieszania, lub aerodynamiczna analiza wirnika śmigłowca, czy symulacja przepływów w obszarze wirników siłowni wiatrowych.

Polskie centra obliczeniowe dysponują coraz szybszymi komputerami dużej mocy, z których mogą korzystać ludzie nauki, pracownicy administracji publicznej i przedsiębiorcy, w szczególności małe i średnie firmy. W ramach sesji przedstawiono możliwości prowadzenia obliczeń dla wszystkich grup odbiorców wraz ze ścieżkami wnioskowania, szkoleniami, zasobami sprzętowymi i programowymi. Dzięki zasobom superkomputerowym i powiązanim z nimi nowym technologiom - sztuczną inteligencją, wielkoskalowemu przetwarzaniu danych i komputerom kwantowym możliwe jest usprawnienie rozwoju nauki, funkcjonowania administracji publicznej i wspieranie rozwoju przemysłu.

Punktem kontaktowym pośredniczącym w dostępie do najszybszych maszyn obliczeniowych w Europie jest Narodowe Centrum Kompetencji HPC.

Sesja: **Rewolucja czy ewolucja elektronicznych usług administracyjnych dla obywateli? Omówienie na przykładzie mObywatela.**

Na tegorocznym Szczycie Cyfrowym odbyła się debata dotycząca charakteru i tempa rozwoju elektronicznych usług administracji publicznej. Uczestnicy szukali odpowiedzi na pytanie, czy zmiany te powinny przyjąć charakter rewolucyjny, a co za tym idzie - nieść ze sobą szybkie, głębokie i globalne zmiany, czy może ewolucyjny, który bazuje na wcześniejszych doświadczeniach użytkowników.

fot.: Centralny Ośrodek Informatyki

Organizator

Centralny Ośrodek Informatyki

Moderator

Ewa Wasilewska, ekspertka projektowania treści UX, Centralny Ośrodek Informatyki

Paneliści

Dominika Łukoszek, kierowniczka Zespołu ds. Dostępności Cyfrowej, Centralny Ośrodek Informatyki

Michał Galubiński, starszy projektant UX/UI, Centralny Ośrodek Informatyki

Łukasz Połuszny, badacz UX, Centralny Ośrodek Informatyki

Paweł Tkaczyk, starszy projektant UX, Centralny Ośrodek Informatyki

Podsumowanie

Uczestnicy przyjrzeni się tematowi na przykładzie jednego z flagowych produktów, nad którymi pracują w Centralnym Ośrodku Informatyki - aplikacji mObywatel. Mimo spotkania różnych ról i różnych perspektyw, uczestnicy byli zgodni co do tego, że trudno jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy zmiany usług cyfrowych administracji publicznej powinny być gwałtowne, rozległe i głębokie czy spokojne i stopniowe. Zwracali uwagę na dwutorowy przebieg zmian: zarówno ewolucyjny, jak i rewolucyjny.

Wśród argumentów, które prezentowali uczestnicy, pojawiała się przede wszystkim perspektywa użytkownika i jego oczekiwania. Prelegenci podkreślali konieczność badań, które - zarówno z perspektywy projektantów UX, projektantów treści i specjalistów ds. dostępności cyfrowej - są niezbędne. Dlaczego? Ekspertki zwracali uwagę na efekty, które przynoszą: rozwiązania lepiej dopasowane do oczekiwań użytkowników, bardziej efektywny proces projektowy oraz mniejsze koszty dla organizacji.

Jednak oprócz wspomnianych aspektów debatujący pokazywali też, jakie elementy ich pracy nad produktami cyfrowymi dla obywateli, można uznać za rewolucyjne. Wśród nich wymienili m.in. nacisk na dostępność produktów cyfrowych dla jak najszerszej grupy docelowej (w tym osób np. niewidomych), ale też ich sposób pracy. Wyraźnie podkreślali, że uczestnictwo faktycznej grupy docelowej (obywateli) w procesie tworzenia rozwiązań cyfrowych ma szczególną wartość. Dzięki temu poznają faktyczne potrzeby obywateli i ich perspektywę.

Istotnym punktem w tej debacie była też rola języka i design systemu w procesie tworzenia rozwiązań cyfrowych. Mimo, że to dwa zupełnie inne elementy pracy projektowej - stanowią dwa spoiwa działań tych różnych ról. Język stosowany w aplikacji mObywatel jest wynikiem testów użyteczności prowadzonych podczas projektów i stanowi istotny element interfejsu produktów cyfrowych. Design system z kolei sprawia, że każde kolejne rozwiązanie w naturalny sposób łączy się z istniejącymi już produktami i usługami. Dzięki temu doświadczenie korzystania z aplikacji jest dla użytkowników dużo bardziej intuicyjne i prostsze.

W podsumowaniu debaty pojawił się aspekt wpływu tych rozwiązań, które powstają w Centralnym Ośrodku Informatyki, na inne kraje europejskie. Już teraz widoczne jest zainteresowanie cyfryzacją usług administracji publicznej, a co za tym idzie również wymianą wiedzy na temat rozwiązań, które w tym zakresie już funkcjonują.

Uczestnicy w retrospektywnym spojrzeniu na produkty, nad którymi pracują, podkreślili też, że ostatnie lata to prawdziwa rewolucja cyfrowa. Bo, czy pomyślelibyśmy jeszcze 5 lat temu, że dowód osobisty będziemy mieli zawsze przy sobie w swoim telefonie, a urzędowy wniosek złożymy z dowolnego miejsca, w którym właśnie się znajdujemy?

Ścieżka: CZŁOWIEK W INTERNECIE

Sesja: **Przeciwdziałanie dezinformacji jako ochrona praw człowieka. Przykłady i powody działań międzysektorowych.**

Uczestnicy analizowali konsekwencje dezinformacji dla struktur publicznych, porządku lokalnego, przekazu medialnego oraz młodych ludzi. Ekspertki wyjaśnili, dlaczego i w jaki sposób współpracują międzysektorowo na rzecz zwalczania dezinformacji. Przedstawili konkretne i aktualnie realizowane projekty. Paneliści mówili także, dlaczego walka z dezinformacją jest konieczna w procesie ochrony praw człowieka.

foto: Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego

Organizator

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego

Moderator

Martyna Wilk, ekspertka ds. cyfryzacji odpowiedzialnej społecznie, Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego

Paneliści

Maja Zabokrzycka, prezeska Fundacji Dom Pokoju

Martyna Gacek Świecik, specjalistka ds. komunikacji społecznej, Przedstawicielstwo Regionalne Komisji Europejskiej w Polsce

dr hab. **Karina Stasiuk-Krajewska**, profesor, Uniwersytet SWPS

Rafał Gwizd, asystent, edukator europejski, Punkt Informacyjny Unii Europejskiej we Wrocławiu

Anastasiia Dzhulinska, uczennica klasy 2A, Liceum Ogólnokształcące nr XV we Wrocławiu

Podsumowanie

Główne konsekwencje dezinformacji dla instytucji publicznych (instytucje unijne, państwowe, samorządowe) to obniżenie zaufania do tychże instytucji, a także zmniejszenie zaufania do mechanizmów demokratycznych (konsensus, konsultacje, długi proces decyzyjny - wszystko to odbierane jest jako słabość).

Doświadczenia i obserwacje z warsztatów przeciwdziałania dezinformacji każą sugerować, że ludzie łatwiej stawiają się w roli potencjalnych pokrzywdzonych, niż twórców dezinformacji lub fake newsów. Czują się zwykle odporni na dezinformację i mają

głębokie poczucie, że to przedstawiciele innych grup społecznych i innych pokoleń są bardziej podatni na fake newsy.

Konsekwencje dezinformacji są znaczące dla porządku lokalnego (np. dla współżycia w społecznościach, w miastach, w miejscu pracy) - sprawiają, że ludzie nie czują się pewnie w najbliższym otoczeniu, ewentualnie uruchamia się w nich mechanizm obłąkanej twierdzy (są skłonni zaufać tylko najbliższemu).

Styl komunikowania i umiejętność budowania dialogu ma ogromne znaczenie dla podatności na dezinformację, fake newsy i teorie spiskowe. Im wyższe kompetencje komunikacyjne (rozwinięta zdolność uważnego słuchania, wyrażania swoich myśli jasno i w sposób nieobraźliwy dla interlokutorów), tym większa szansa, że człowiek nie będzie popadał w schematy myślowe skłaniające do wiary w nieprawdziwe informacje.

Dezinformacja silnie wpływa na przekaz medialny. Z całą pewnością twórcy mediów muszą zrozumieć, że nie są w stanie uciec w pełni od problemu dezinformacji, gdyż rolą mediów jest rozprzestrzenianie treści. Dlatego też należy przykładać ogromną wagę do rozpoznawania sytuacji, w której twórcy mediów (a tym samym - ich odbiorcy) zaczynają ulegać nie tylko przekazom dezinformacyjnym, lecz także fake newsom, misinformacji i natłokowi informacji (szczególnie to ostatnie zjawisko zwiększa znacznie podatność człowieka na dezinformację).

Dezinformacja jednoznacznie wpływa na pozycję człowieka w świecie, zagraża prawom człowieka i porządkowi globalnemu.

Młodzież wprost oczekuje, że starsze pokolenie musi zrozumieć, że trzeba analizować otrzymywane informacje. Jeśli zrobi to starsze pokolenie, młodzież zobaczy, że rzeczywiście można obronić się przed tak dużą ilością dezinformacji. Prowadzenie kursów mistrzowskich na temat dezinformacji dla małych dzieci również odegra w tym przypadku ważną rolę, ponieważ będą one od dzieciństwa widzieć działania społeczeństwa skierowane przeciw dezinformacji i dorastać w poczuciu bezpieczeństwa.

Młodzież wskazuje, że dzieci muszą być uczone krytycznego myślenia od najmłodszych lat. Należy pokazywać im, że nie wszystko, co widzą, jest prawdą. Dlatego trzeba uczyć dzieci analizować informacje, ale zarazem dbać o to, by nie zaczęły wątpić we wszystko, co słyszą. Dlatego tak ważne jest, aby edukacji w tym zakresie podejmowali się odpowiednio wykwalifikowani ludzie.

Należy wprowadzać rozwiązania pokrewne unijnemu rozporządzeniu *Akt o usługach cyfrowych (DSA)*. Akt wprowadził prawne obowiązki dotyczące zwalczania dezinformacji w stosunku do platform i wyszukiwarek internetowych.

Aby wygrać walkę z dezinformacją, należy dezinformację nie tylko ciągle poznawać i analizować lecz także tworzyć mechanizmy, legislacje i dobre praktyki na wielu poziomach.

Sesja: Polacy a lęk przed odłączeniem. Pomędzy cyfrowym dobrostanem, a uzależnieniem od mediów.

fot.: NASK Państwowy Instytut Badawczy

Podczas debaty zaprezentowano wybrane wyniki ogólnopolskiego, reprezentatywnego badania „FOMO 2022. Polacy a lęk przed odłączeniem”. Eksperti zwrócili uwagę na stale rosnące odsetki osób doświadczających wysokiego poziomu FOMO - dotyka ono już prawie co piątego użytkownika internetu, a wśród nastolatków i młodych dorosłych już co trzecią osobę. Podczas dyskusji wskazali na współwystępowanie fenomenu lęku przed odłączeniem z innymi stanami, zjawiskami i zachowaniami problemowymi, jak przeciążenie informacją, wysoki poziom stresu, nadmierne zaangażowanie w media społecznościowe, uzależnienie od smartfona i podejmowanie ryzykownych zachowań. Paneliści podkreśli konieczność budowania społecznej świadomości FOMO oraz wspieranie działań prowadzących do zwiększania dobrostanu cyfrowego polskich internautów.

Organizator

NASK Państwowy Instytut Badawczy

Moderator

dr hab. **Małgorzata Molęda-Zdziech**, prof. SGH, Katedra Studiów Politycznych, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Paneliści

prof. UW, dr hab. **Anna Jupowicz-Ginalska**, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego

dr **Katarzyna Iwanicka**, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego

Anna Borkowska, Państwowy Instytut Badawczy NASK

Marta Witkowska, Państwowy Instytut Badawczy NASK

Podsumowanie

Panel otworzyła prof. Anna Jupowicz-Ginalska, inicjatorka i koordynatorka projektu badawczego „FOMO. Polacy a lęk przed odłączeniem”, wprowadzając rys historyczny czwartego już badania podejmującego tematykę lęku przed odłączeniem, przede wszystkim w kontekście powszechności doświadczeń związanych z FOMO. Przedstawiła również szerokie spektrum działań naukowo-popularyzatorsko-edukacyjnych powiązanych z samym badaniem - portal wiedzy, akcje społeczne, warsztaty edukacyjne - wieloaspektowe podejście mające na celu budowanie świadomości społecznej zjawiska, wzmacnianie cyfrowego dobrostanu i przeciwdziałanie uzależnieniu od nowych mediów i urządzeń ekranowych.

Marta Witkowska, eksperta ds. edukacji cyfrowej z NASK, przedstawiła definicję FOMO oraz przybliżyła skalę występowania zjawiska wśród polskich internautów, wskazując na rosnącą zależność od ekranów i lęk przed odłączeniem, który dotyka już 17% ogółu badanych i prawie 30% nastolatków i młodych dorosłych. Ekspertka zwróciła również uwagę na grupę reprezentującą pokolenie silver-head, w której poziom wysokiego FOMO rośnie najszybciej.

Anna Borkowska, eksperta ds. edukacji cyfrowej z NASK, zwróciła uwagę na próbę szerszego podejścia badawczego do definicji zjawiska, wskazując, że lęk przed odłączeniem kumuluje wiele obaw związanych z cyfrowym funkcjonowaniem (m. in. niepokój związany z brakiem wpływu na przestrzeń mediów społecznościowych, zarządzaniem informacjami z wielu źródeł, realizowaniem potrzeby autoprezentacji).

Katarzyna Iwanicka wskazała na ryzyka współwystępujące z FOMO, dotyczące przede wszystkim aspektu uzależnień - picia alkoholu. W popandemicznym raporcie z 2022 r. wzrósł odsetek osób z wysokim FOMO, które deklarują picie w sposób szkodliwy. Zwróciła uwagę na współwystępowanie FOMO z podwyższonym napięciem, które substancje psychoaktywne mogą łagodzić.

W dalszej części dyskusji Anna Borkowska podjęła temat związku lęku przed odłączeniem z przeciążeniem informacją, stresem i nadużywaniem mediów społecznościowych oraz urządzeń ekranowych. Ekspertka wskazała duże różnice pomiędzy osobami wysoko sfomowanymi, a ogółem internautów, podkreślając mechanizm błędnego koła napędzającego negatywne konsekwencje lęku przed odłączeniem. Podkreśliła znaczną zależność nastolatków od urządzeń ekranowych, niekorzystnie wpływających na cyfrową higienę.

W drugiej części panelu ekspertki skoncentrowały się na przedstawieniu rekomendacji do działań na rzecz poprawy higieny cyfrowej i przeciwdziałania uzależnieniu od ekranów. Prof. Anna Jupowicz-Ginalska odwołała się do konieczności indywidualizowania osobistego schematu digital wellbeing oraz dostosowywania praktycznych rozwiązań

do własnych możliwości. Wskazała na konieczność prowadzenia dialogu i uzgadniania sposobów korzystania z urządzeń cyfrowych w rodzinie, aby niwelować rozbieżność pomiędzy zaleceniami z poziomu dorosłych - rodziców/opiekunów, a wymaganiami co do sposobu korzystania z technologii przez dzieci.

Moderatorka sesji podkreśliła wartość raportu wynikającą z obalania pewnych mitów związanych ze zjawiskiem lęku przed odłączeniem (m.in. jego niewielkiej powszechności, czy korzystnych efektów wielozadaniowości).

Dr. Katarzyna Iwanicka wskazała znaczenie właściwego rozpoznania potrzeb w kontekście planowania strategii zrównoważonego korzystania z nowych mediów: niezaspokojone potrzeby mogą być przyczyną nadmiernego zaangażowania w świat cyfrowy. Wspomniała również o metodzie małych kroków - stawiania sobie niewielkich wyzwań na początek.

Marta Witkowska również podkreśliła znaczenie małych kroków w zmianie nawyków oraz wartość wsparcia innych osób. Zaprosiła rodziców i nauczycieli do skorzystania z cyfrowych zasobów platformy OSE IT Szkoła, które pomogą w prowadzeniu rozmów, zajęć w obszarze dobrostanu cyfrowego. Zaznaczyła, że wybrane strategie i metody działania należy weryfikować - czy są skuteczne we własnym przypadku.

Anna Borkowska zachęcała, aby zmianę nawyków wesprzeć technologią: korzystanie z aplikacji natywnych w smartfonach, inne zarządzanie powiadomieniami itp. Odwołała się również do wpływu działania aplikacji na nasz mózg, który nagradza nas za jak najdłuższe korzystanie z urządzenia - „to my zarządzamy naszym telefonem, a nie on nami”.

Strona projektu „FOMO. Polacy a lęk przed odłączeniem”: <https://fomo.wdib.uw.edu.pl/>

Sesja: **Metaverse bezpieczny dla człowieka i biznesu? Perspektywa prawna, techniczna i biznesowa.**

W ramach sesji poruszono szereg tematów związanych z wirtualnymi światami metaverse takich jak:

- stanowisko i plany organów Unii Europejskiej,
- główne wyzwania związane z obecnością firm i osób w metaverse
- prawo, które aktualnie reguluje obecność firm i osób w metaverse oraz czy obecne regulacje stanowią wystarczającą ochronę.

Organizator

Ernst & Young Law Zakrzewska i Wspólnicy

Moderator

Maciej Groń, doradca dyrektora NASK Pionu ds. regulacji prawnych i współpracy naukowej

Paneliści

Jonasz Danilewicz, manager, EY Polska, Technology Consulting

Olga Rentflejsz, manager i adwokatka, EY Law

Zuzanna Choińska, analityczka, DELab UW, doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego

Emilia Zalewska-Czajczyńska, Youth IGF POLSKA

Anna Podgórska-Buompane, radca, Stałe Przedstawicielstwo RP przy UE, Referat ds. Cyfryzacji

Filip Konopczyński, analityk ds. regulacji AI i nowych technologii, Fundacja Panoptykon

foto.: Ministerstwo Cyfryzacji

Podsumowanie

Dyskusja odbyła się w formie rozmowy i wystąpień z podziałem na stanowiska prawne, naukowe, biznesowe oraz dotyczące administracji publicznej.

Maciej Groń w wystąpieniu otwierającym dyskusję przedstawił istotę zjawiska jakim jest metaverse. Wyświetlono także materiał video przedstawiający przykładowy wygląd metaversu.

W pierwszej części dyskusji moderator zadał panelistom pytania o stanowiska organów UE oraz o główne wyzwania związane z obecnością w metaversach zarówno osób fizycznych jak i firm.

Anna Podgórska-Buompane mówiła o Komunikacie Komisji Europejskiej ws. Wirtualnych Światów (lipiec 2023) oraz o przeprowadzonych w tym zakresie szerokich konsultacjach.

Zwróciła uwagę na wartość globalną rynku, szanse, jakie ta technologia stwarza w poszczególnych sektorach (np. w służbie zdrowia, sektorze kreatywnym, edukacji) oraz na wyzwania i ryzyka monopoli. Omówiła też odpowiedź Parlamentu Europejskiego na komunikat Komisji Europejskiej (sierpień 2023) oraz Raport IMCO i opinię Komisji CULT (Kultury i Edukacji).

Jonasz Danilewicz mówił o wpływie metaverse na biznes, podając przykłady takie jak: wirtualne sklepy, biura, eventy (inny sposób interakcji z klientami zewnętrznymi i wewnętrznymi). Omówił również kwestie zaawansowanych technologii na jakich opiera się metaverse np. wykorzystywanie urządzeń AR i VR do integrowania wirtualnych elementów z rzeczywistym otoczeniem oraz wykorzystanie blockchain do zarządzania danymi i aktywami wirtualnymi poprzez tokenizację.

Filip Konopczyński zwrócił uwagę na fakt, że trudno jednoznacznie stwierdzić czym dokładnie jest metaverse, ponieważ technologia do tego służąca nie jest jeszcze wystarczająco rozwinięta. Z tego powodu trudno obecnie stworzyć jedną, uniwersalną regulację dla metaversu, ze względu na mnogość kwestii, które powinny zostać nią objęte, jak również problematykę rozstrzygania sporów, a także wykorzystania i dostępu do danych.

Zuzanna Choińska jako jedno z największych wyzwań metaverse wskazała stworzenie bezpiecznej przestrzeni dla użytkowników, opartej na jasnych i transparentnych zasadach. Prelegentka zwróciła uwagę na konieczność zapewnienia, że przestępstwa (np. terroryzm) będą mogły być efektywnie zwalczane przez organy ścigania również w świecie symulowanym. Co więcej, metaverse stwarza nowe możliwości profilowania i targetowania użytkowników, a co za tym idzie - ich manipulacji, poprzez dostęp do szerszego wachlarza danych.

Emilia Zalewska - Czajczyńska podkreśliła konieczność wypracowania nowych modeli zarządzania, które uwzględniałyby mnogość interesariuszy działających w metawersum (m. in. użytkownicy, operatorzy platform, państwa, organy unijne), aby w ten sposób zapewnić równe zaangażowanie w tworzenie wirtualnej rzeczywistości. Problematyczne jest natomiast w jaki sposób i na jakich zasadach wypracować taki system, co pozostaje na ten moment pytaniem bez odpowiedzi.

W drugiej połowie sesji Maciej Groń rozpoczął dyskusję od pytania, jakie prawo reguluje obecność firm i osób w metaversach oraz czy obecne regulacje stanowią wystarczającą ochronę przed ryzykiem i zagrożeniami jakie wiążą się z omawianą technologią.

Olga Rentflejsz zwróciła uwagę na mnogość regulacji na poziomie unijnym. Prelegentka przybliżyła *Akt o usługach cyfrowych*, który reguluje m. in. platformy odpowiedzialne za budowanie metawersum i wymaga od nich wprowadzenia mechanizmu radzenia sobie z treściami nielegalnymi. Omówiono również *Akt o rynkach cyfrowych*, *Akt o sztucznej inteligencji*, a także ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO) i dyrektywę policyjną. Państwowe akty prawne takie jak kodeks karny, kodeks cywilny i ustawa o ochronie konsumentów również będą miały zastosowanie do metaverse. Powstaje więc

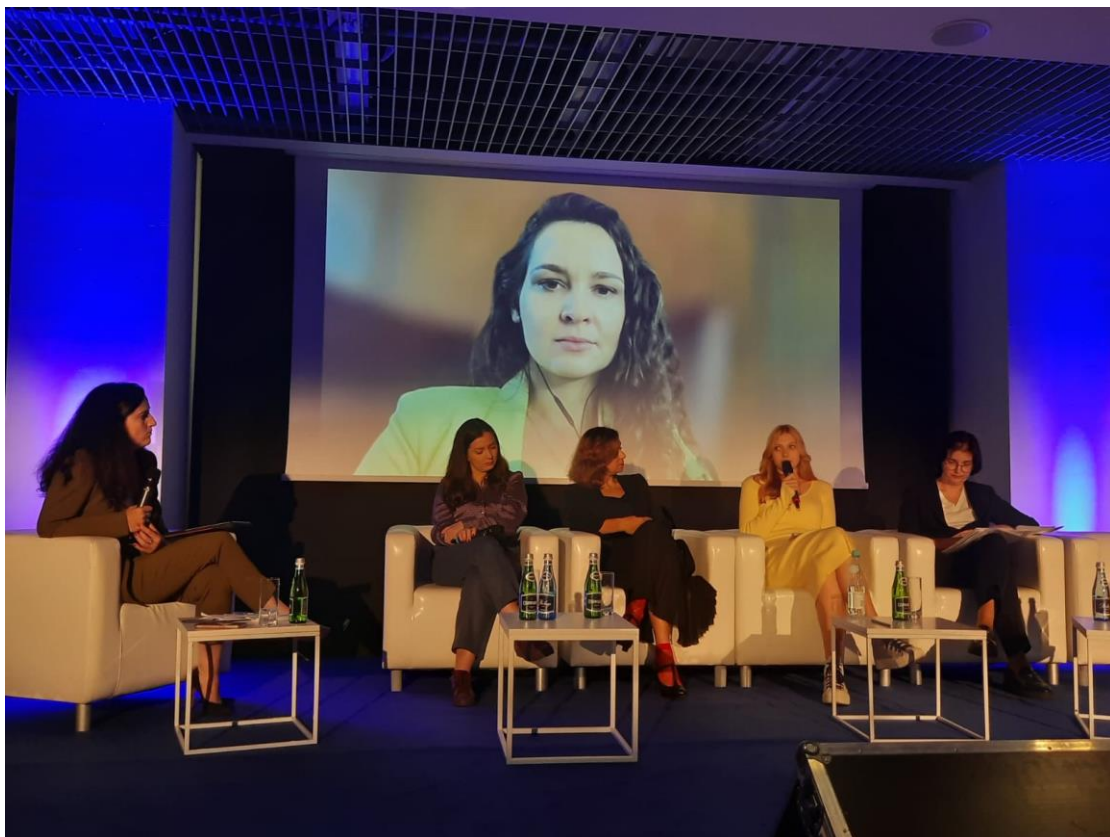
pytanie, czy istnieje możliwość skutecznego ustalenia właściwej jurysdykcji, mając na względzie globalny charakter metaverse.

Na pytanie, czy mamy obecnie wystarczające ramy prawne do uregulowania metawersum, Zuzanna Choińska odpowiedziała, że pomimo istnienia takich aktów prawnych, największym wyzwaniem jest egzekwowanie obowiązującego prawa przez organy ścigania.

Filip Konopczyński dodał, że obecnie widzimy już zmianę w podejściu ustawodawców unijnych do identyfikowania potencjalnych zagrożeń oraz zapobiegania im. Coraz częściej przenoszą ten ciężar na operatorów platform, dlatego też ważny jest dialog pomiędzy instytucjami unijnymi.

Dyskusję zamknął Maciej Groń, podsumowując wszystkie omówione wątki oraz występujące między nimi zależności.

Sesja: **Women, Peace and Cybersecurity - jak zapewnić udział kobiet w budowaniu pokoju i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni**

fot.: Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Jakie są kluczowe wnioski z wojny w Ukrainie w zakresie znaczenia i skutków cyberataków i cyberkampanii dla pokoju i bezpieczeństwa? Jakie są najważniejsze bariery stojące na drodze kobiet do kariery w cyberbezpieczeństwie? Jakie są proponowane, polityczne i dyplomatyczne sposoby na to, aby cyberbezpieczeństwo i inne niestandardowe kwestie bezpieczeństwa były powiązane z czterema wymiarami agendy Women, Peace and Security (WPS): uczestnictwo, prewencja, ochrona, odzyskiwanie i pomoc? Jakie są kluczowe obszary, w których Polska i Ukraina mogą wnieść wartościowe doświadczenia? Na te oraz inne pytania odpowiadały uczestniczki podczas dyskusji prowadzonej w ramach panelu.

Organizator

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Moderator

Magdalena Ostasz, dyrektor zarządzająca W4C Polska, Koordynator Zespołu Radców Prawnych AGH oraz Parter w Kancelarii Ostasz i Stadnik sp.p.

Paneliści

Zuzanna Wieczorek, CEO/CTO, Techniska Polska Przemysłowe Systemy Transmisji Danych Sp. z o.o.

Justyna Orłowska, pełnomocniczka premiera ds. GovTech w l. 2020-2023

Iwona Prószyńska, specjalistka ds. Komunikacji w obszarze cyberbezpieczeństwa, CERT Polska

Anna Podgórska-Buompane, radca, Stałe Przedstawicielstwo RP przy UE, Referat ds. Cyfryzacji

Anastasiia Moroz, manager ds. komunikacji, State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine

Podsumowanie

Celem dyskusji była odpowiedź na pytanie, jak zapewnić udział kobiet w budowaniu pokoju i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz rozważenie możliwości uwzględnienia "cyberbezpieczeństwa" w agendzie *Women, Peace and Security*. Działania na rzecz angażowania kobiet w ww. zagadnienia są coraz bardziej powszechne na świecie. Jednakże kobiet w tym sektorze ciągle brakuje. 31 października 2000 roku Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych jednogłośnie przyjęła Rezolucję nr 1325 dotyczącą kobiet, pokoju i bezpieczeństwa. Rezolucja 1325 traktowana jest jako „kamień węgielny” dla rozwoju Agendy ONZ, która zawiera zestaw narzędzi wspierających działania na rzecz większego zaangażowania kobiet w zapobieganie i rozwiązywanie konfliktów zbrojnych, a także procesy budowania pokoju. Wzywa także do zagwarantowania odpowiedniego udziału kobiet w wysiłkach służących utrzymaniu oraz promocji pokoju i bezpieczeństwa, a także do włączenia kobiet w procesy decyzyjne związane z zapobieganiem i rozwiązywaniem konfliktów.

Uczestniczki dyskusji, jako osoby z doświadczeniem w omawianym sektorze, zgodziły się co do tego, że jesteśmy świadkami przemian w obszarze cyberbezpieczeństwa i coraz częściej kobiety stają się częścią tego ekosystemu. Niemniej jednak musimy podjąć jeszcze wiele inicjatyw w tym zakresie, aby faktyczny udział był na dużo wyższym poziomie i by taki się utrzymał.

Prelegentki reprezentujące różne obszary zawodowe w obrębie cyberbezpieczeństwa przedstawiły swoje perspektywy tego, w jaki sposób możemy zadbać o balans płci w różnych przestrzeniach społecznych - biznesie, szkolnictwie czy obronności.

Iwona Prószyńska opowiedziała o wzrastającym zaangażowaniu kobiet w CERT, poczuciu misji i roli rodziców na wczesnym etapie edukacji. Anna Podgórska-Buompane mówiła o tym, jak wygląda różnorodność z punktu widzenia agendy ONZ i UE, o prezydencji Polski w UE w 2025 r. i o szansach z tym związanych - w 2025 r. będzie dużo możliwości oraz środków, by lobbować na rzecz umieszczenia „cyberbezpieczeństwa” w agendzie *Women, Peace and Security*. Zuzanna Wiczorek opowiedziała jak sytuację na rynku ocenia z perspektywy biznesu i swojej firmy, wskazując na to, że firmy biorą pod uwagę przede wszystkim kompetencje a nie płeć, a kompetentnych kobiet w obszarze cyberbezpieczeństwa jest coraz więcej. Anastasiia Moroz, która przyjechała na panel specjalnie z Ukrainy i która na co dzień „walczy w cyberwojnie”, poruszyła trudną tematykę działań na rzecz cyberbezpieczeństwa podczas wojny i znaczącego udziału kobiet w tym zakresie. Wskazała, że CERT-em w Ukrainie zarządza kobieta oraz podkreśliła, że działania związane z cyberbezpieczeństwem to w czasie wojny jedno z najważniejszych działań, realizowanych głównie przez kobiety, które wspiera kraj. Justyna Orłowska opowiedziała o ograniczeniach, które kobiety same sobie narzucają. Zatem, aby zapewnić udział kobiet w budowaniu pokoju i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni należy działać bardzo szeroko - zarówno na poziomie rodzicielskim jak i w sektorze publicznym i prywatnym, a także na gruncie politycznym. Z tej perspektywy włączenie aspektów cyberbezpieczeństwa do agendy *Women, Peace and Security (WPS)* nie jest jedynie zagadnieniem do rozstrzygnięcia, ale już tylko kwestią czasu.

Sesja: Zbudujmy hub dla kompetencji cyfrowych - niwelujmy luki pomiędzy potrzebami branży cyberbezpieczeństwa, a umiejętnościami absolwentów szkół wyższych.

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Edukacja odpowiadająca na potrzeby zmieniającego się krajobrazu cyberzagrożeń, zwiększenie zainteresowania karierą w branży cyberbezpieczeństwa oraz dbałość o zwiększanie różnorodności (m.in. większa reprezentacja kobiet oraz młodych osób) to najważniejsze wnioski płynące z międzynarodowego badania, skoordynowanego przez ekspertów koalicji IS3C przy globalnym Forum Zarządzania Internetem (IGF). Podczas sesji zaprezentowano wyniki raportu, uzupełnione o komentarze ekspertów.

Organizator

NASK Państwowy Instytut Badawczy

Moderator

Anna Rywczyńska

Paneliści

dr **Gabriela Bar**

dr **Sylwia Kotecka-Kral**

dr **Anna Felkner**

dr **Lidia Stępińska-Ustasiak**

Julia Piechna

mec. **Maciej Groń**

Podsumowanie

W trakcie panelu przypomniane zostały najważniejsze wnioski wynikające z badania dotyczącego kompetencji młodych ludzi wchodzących na rynek pracy w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, przeprowadzonego na próbie 235 respondentów (przedstawicielei sektora biznesu oraz szkolnictwa wyższego) z 65 krajów.

Zdaniem respondentów z sektora biznesowo-przemysłowego (64% ogółu) najważniejsze wymagane umiejętności przekrojowe u absolwentów to: myślenie krytyczne, umiejętność rozwiązywania problemów, umiejętność pracy zespołowej i kreatywność. Z kolei najważniejszymi umiejętnościami zawodowymi są zapobieganie ryzykom i zarządzanie ryzykami w zakresie ochrony internetu. Przedstawiciele branży przywiązywali o około 10% większą wagę do umiejętności przekrojowych i zawodowych niż przedstawiciele sektora edukacyjnego. Poziom kompetencji przekrojowych u młodych ludzi jako dobry lub umiarkowany oceniło tylko 67% przedstawicielei przemysłu i biznesu. Najwyżej ocenili umiejętności w zakresie komunikacji werbalnej i pisemnej oraz umiejętność pracy zespołowej, a najniżej myślenie holistyczne. Prawie połowa tej grupy (44%) oceniła średni poziom kompetencji zawodowych absolwentów jako niski lub bardzo niski. Najwyżej oceniane kompetencje zawodowe to rozumienie zagadnień bezpiecznej komunikacji w internecie i technologii internetowych, zaś najniżej oceniane to znajomość zagadnień związanych z zabezpieczaniem systemów chmurowych (ang. cloud computing).

Sektor edukacyjny ocenia absolwentów lepiej niż przedsiębiorcy, uznając kreatywność i umiejętność rozwiązywania problemów oraz umiejętności w zakresie komunikacji werbalnej i pracy zespołowej za najważniejsze kompetencje przekrojowe. Inaczej było natomiast w przypadku wymogów zawodowych, wśród których jako najważniejsze

wskazywali rozumienie zagadnień bezpiecznej komunikacji w internecie i technologii internetowych.

Wnioski z całościowego badania pokazują, że priorytety środowisk przemysłu i edukacji w zakresie kompetencji przekrojowych różnią się, choć bardziej pod względem przypisywanego znaczenia niż obszaru zainteresowania. W wyniku badania wypracowano zalecenia, które mogą pomóc zmniejszyć lukę pomiędzy potrzebami branży cyberbezpieczeństwa a umiejętnościami absolwentów szkół wyższych.

Należy lepiej rozwijać kompetencje, ale odchodząc od tradycyjnych form szkoleniowych na rzecz np. uczenia się od siebie, mentoringu itp. Powinno się też wrócić do podstaw i ułatwiać młodym ludziom rozumienie, jak działają technologie, bo bez tego ich kreatywność może być osłabiona. Kluczowe jest też uświadamianie znaczenia cyberbezpieczeństwa na wszystkich poziomach edukacji, co mogłoby wzbudzić zainteresowanie karierą zawodową w tym kierunku. Konieczne jest również usprawnienie współpracy między przemysłem a szkolnictwem.

Najważniejsze postulaty:

- Powołać HUB kompetencji cyfrowych, w skład którego wejdą przedstawiciele nauki, biznesu i organizacji społecznych.
- HUB powinien badać oczekiwania rynku w zakresie poszukiwanych i oczekiwanych kwalifikacji oraz kompetencji pracowników z branży cyberbezpieczeństwa.
- HUB powinien przygotowywać zalecenia/wytyczne dla uczelni wyższych dotyczące programu nauczania i potrzeb rynku;
- HUB powinien integrować środowiska przedsiębiorców i nauki by zalecenia mogły być efektywnie wdrażane;
- Demokratyzacja kompetencji cyberbezpieczeństwa - ponad 99% danych generowanych jest cyfrowo, dlatego w ich ochronę powinni być zaangażowani wszyscy pracownicy (nie tylko informatycy);
- Konieczne jest zaangażowanie większej ilości kobiet w działania dotyczące cyberbezpieczeństwa zarówno po stronie sektora edukacyjnego jak i przedsiębiorstw;
- Konieczna jest bliska współpraca między uczelniami a sektorem prywatnym, dzięki której powstają programy dopasowane do potrzeb biznesu oraz gdzie praktycy dzielą się najnowszą wiedzą z dziedziny cyberbezpieczeństwa. Przykładem takiej współpracy są studia podyplomowe Zarządzanie Cyberbezpieczeństwem, uruchomione w tym roku w Akademii Leona Koźmińskiego w partnerstwie z T-Mobile, gdzie doświadczeni pracownicy firmy prowadzą zajęcia m.in. na temat wykorzystania mechanizmów sztucznej inteligencji do wspierania bezpieczeństwa, zasad tworzenia i zarządzania zespołami CERT/CSIRT/SOC, czy wdrażania strategii oraz architektury cyberbezpieczeństwa w organizacjach.

Sesja: Sztuczna inteligencja, automatyzacja i robotyzacja przemysłu. Technologie, czy człowiek? Czy nowoczesne technologie są zagrożeniem dla człowieka?

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

W ciągu ostatnich lat rozwój sztucznej inteligencji, automatyzacji i robotyzacji znacznie zmienił oblicze przemysłu. Z jednej strony te zaawansowane technologie przyniosły wiele korzyści, takich jak zwiększenie efektywności produkcji, poprawa jakości wyrobów, redukcja kosztów oraz zautomatyzowane rozwiązania w trudnych i niebezpiecznych zadaniach. Jednak równocześnie narosły obawy dotyczące wpływu tych zmian na pracowników. Panel skupił się na analizie wpływu nowoczesnych technologii na przemysł oraz związane z tym zagrożenia dla człowieka.

Organizator

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Centrum Doskonałości Sztucznej Inteligencji

Moderator

dr hab. inż. **Paweł Malinowski**, profesor AGH

Paneliści

Tomasz Jaworski, ekspert transformacji cyfrowej sektora publicznego - Akademia Leona Koźmińskiego

Stefan Życzkowski, Astor

Katarzyna Szymielewicz, Fundacja Panoptikon

Ziemowit Dworakowski, AGH

Podsumowanie

Dyskusja na temat sztucznej inteligencji, automatyzacji i robotyzacji przemysłu powinna uwzględniać zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki wdrożenia tych technologii. Podczas dyskusji poruszone zostały ważne kwestie związane z korzyściami i zagrożeniami związanymi z wykorzystaniem tych technologii w przemyśle.

Dyskutowano, jakie są perspektywy rozwoju sztucznej inteligencji, automatyzacji i robotyzacji w ciągu najbliższych kilku lat oraz jakie będą wyzwania dla przedsiębiorstw i dla państwa, związane z ich wprowadzeniem i wynikające z konieczności zmian w obszarze edukacji oraz potrzeby systemowych i regulacyjnych rozwiązań, szczególnie w obszarze autonomiczności robotów. Omówiono korzyści, jakie już przynosi wprowadzenie tych technologii i jakie może przynieść w niedalekiej przyszłości. Z jednej strony, sztuczna inteligencja, automatyzacja i robotyzacja pozwalają na zwiększenie wydajności produkcji oraz poprawę jakości wyrobów. Ponadto, dzięki automatyzacji i robotyzacji możliwe jest zwiększenie bezpieczeństwa pracy i zmniejszenie liczby wypadków, ale również detekcja wadliwych elementów, czy predykcja awarii. Z drugiej strony, technologie te mogą prowadzić do utraty miejsc pracy i negatywnie wpłynąć na rozwój społeczno-ekonomiczny. Należy zatem postawić pytanie, czy technologie te prowadzić będą do zwiększenia bezrobocia, czy może raczej wymuszą zmianę kwalifikacji i umiejętności wymaganych od pracowników. Konieczne wydaje się opracowanie odpowiednich regulacji i strategii, aby zapewnić, że sztuczna inteligencja i robotyka zostaną wykorzystane w sposób odpowiedzialny i zgodny z wartościami społecznymi oraz celami rozwoju gospodarczego kraju.

Istotna jest również dyskusja na temat kwestii etycznych związanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, automatyzacji i robotyzacji w przemyśle. Warto zastanowić się, jakie są zagrożenia związane z wykorzystaniem tych technologii, np. w kontekście bezpieczeństwa danych czy ryzyka wynikającego z popełniania błędów przez sztuczną inteligencję i wynikającej z tego odpowiedzialności prawnej.

Stefan Życzkowski, założyciel spółki Astor powiedział, że spółka jest na początku drogi jeśli chodzi o wdrażanie sztucznej inteligencji w automatyzacji i robotyzacji.

Tomasz Jaworski mówił, że duże firmy technologiczne są dobrymi wskaźnikami tego, co robi się w zakresie sztucznej inteligencji. Wskazał również na brak wykwalifikowanych pracowników z zakresu sztucznej inteligencji.

Ziemowit Dworakowski zdefiniował czym jest sztuczna inteligencja. Podkreślił, że istotnym punktem przy wdrażaniu sztucznej inteligencji jest dostęp do dobrej jakości danych.

Katarzyna Szymielewicz nawiązała do tematu panelu „Technologie, czy człowiek?” i wskazała, że wiele zawodów przestanie istnieć i zastąpią je nowe zawody wymagające nowych kompetencji. Podkreśliła, że człowiek powinien współpracować z systemami sztucznej inteligencji i nie powinien oddawać całkowitej kontroli tym systemom. Wskazała również, że trwają prace nad odpowiednimi aktami prawnymi w Unii Europejskiej.

Tomasz Jaworski stwierdził, że sztucznej inteligencji nie da się uregulować za pomocą aktów prawnych.

Ziemowit Dworakowski podjął temat systemów wspomagających decyzje w medycynie i rolę człowieka. Kto powinien decydować - system czy człowiek?

Stefan Życzkowski stwierdził, że prawo nigdy nie nadąży za technologiami. Z powodu postępu technologicznego niektóre zawody zostaną zlikwidowane, a w ich miejsce pojawią się nowe.

Omówiono także temat dobrej jakości danych, stanowiących bardzo ważny aspekt budowy dobrych modeli sztucznej inteligencji.

Tomasz Jaworski wskazał na wagę stosowania systemów sztucznej inteligencji w MŚP.

Ścieżka - FORUM LEGISLACJI CYFROWEJ

Sesja: **Przyszłość sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej - szanse i wyzwania.**

fot.: Związek Pracodawców Business & Science Poland

Ekspertka debata na temat regulacji dotyczących sztucznej inteligencji - *AI Act*. Analiza wpływu regulacji unijnych na obywateli, przedsiębiorstwa oraz podmioty publiczne. Ekspertki przedstawili swoje spostrzeżenia, wnioski i perspektywy w obszarze rozwoju sztucznej inteligencji z punktu widzenia unijnego prawodawstwa oraz polskiego biznesu. Omówiono kluczowe aspekty *AI Act*, w tym odpowiedzialność, przejrzystość, bezpieczeństwo danych oraz ochronę prywatności, stanowiące nieodzowny element skutecznego funkcjonowania sztucznej inteligencji w kontekście unijnych ram regulacyjnych.

Organizator

Związek Pracodawców Business & Science Poland

Moderator

mec. **Katarzyna Lachowicz**, dyrektor Oddziału Związku Pracodawców Business & Science Poland w Brukseli

Paneliści

Kosma Złotowski, poseł do Parlamentu Europejskiego

Małgorzata Nikowska, szef Wydziału Cyfrowa Transformacja Ekosystemów Przemysłowych w Komisji Europejskiej, DG CONNECT

mec. **Roman Bieda**, prezes zarządu Fundacji AI LAW TECH

Carlo Paolicelli, zastępca dyrektora Działu Ekosystemu Przemysłu Przyszłości, Platforma Przemysłu Przyszłości

Podsumowanie

Debatę ekspercką otworzyła Katarzyna Lachowicz. Zaznaczyła, że sztuczna inteligencja jest jednym z ważnych obszarów gospodarczych, nie znajdującym dotychczas ugruntowanego miejsca w regulacjach prawnych. Podkreśliła, iż w trwającym wyścigu technologicznym i w obecnej sytuacji geopolitycznej, unijny projekt rozporządzenia *AI Act* nabrał szczególnego znaczenia z punktu widzenia bezpieczeństwa gospodarczego i cyfrowego. Wskazała także, iż ważnym aspektem każdej innej unijnej regulacji jest wsparcie rozwoju i dbałość o zachowanie konkurencyjności europejskich firm na rynkach globalnych oraz tworzenie sprzyjających warunków.

W trakcie debaty dokonano analizy wpływu regulacji unijnych dot. sztucznej inteligencji na obywateli, przedsiębiorstwa oraz podmioty publiczne. Kosma Złotowski, kontrsprawozdawca do *AI Act*, omówił najważniejsze kwestie podniesione podczas trójstronnych negocjacji Parlamentu Europejskiego z Komisją Europejską i Radą, wśród których najwięcej kontrowersji budzą: lista systemów zakazanych, zakres kategorii systemów AI wysokiego ryzyka, czy tzw. AI ogólnego przeznaczenia, np. czat GPT, a także AI Office, czyli nowy organ mający nadzorować wdrażanie *AI Act*.

Małgorzata Nikowska podkreśliła, że cyfrowa transformacja łączy się z ambitnymi celami Komisji Europejskiej do roku 2030: przyjęciem AI przez przedsiębiorstwa, technologii związanych z chmurą i wykorzystaniem przez firmy UE danych na poziomie 75% oraz osiągnięciem przez co najmniej 90% MŚP w Europie podstawowego poziomu cyfryzacji. Pomóc w tym mają Horyzont Europa oraz Digital Europe Programme.

Roman Bieda ocenił, że *AI Act* będzie wymagać już niedługo nowelizacji, gdyż wynika to z istoty legislacji, rozwoju technologii i postępu technicznego. Stwierdził, że dobrym kierunkiem są przepisy dotyczące oceny ryzyka i otwarte klauzule, które gwarantują jasność, nadzór i cyberbezpieczeństwo. Zwrócił uwagę na potrzebę uwzględnienia w regulacjach nowej technologii kwantowej, stwarzającej nowe możliwości przetwarzania danych i tworzącej równocześnie nowe ryzyka w obszarze praw podstawowych i ochrony danych.

Carlo Paolicelli podkreślił, że sztuczna inteligencja jest narzędziem ogólnodostępnym, którego użycia nie można ograniczyć terytorialnie. W jego opinii, polscy mali i średni przedsiębiorcy są bardzo kreatywni, tworzą wiele rozwiązań z użyciem sztucznej inteligencji, ale rozwój innowacyjności trzeba łączyć z bardziej elastycznymi regulacjami.

Paneliści zgodzili się, że *AI Act* w dobie rozwoju technologii i sytuacji geopolitycznej jest dokumentem niezbędnym. Mieli jednak różne zdania na temat zakresu przedmiotowego i poziomu szczegółowości.

Zdaniem Małgorzaty Nikowskiej, zadaniem *AI Act* jest zapewnienie bezpieczeństwa przy wykorzystaniu technologii cyfrowych, a w szczególności sztucznej inteligencji. Zwiększenie z jednej strony umiejętności oraz zaufania i z drugiej nałożenie pewnych odpowiedzialności na firmy, zwłaszcza te, które będą korzystały z najbardziej ryzykownych rozwiązań w tej technologii.

W ocenie Romana Biedy propozycja AI z poprawkami Parlamentu Europejskiego jest korzystniejsza dla rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie MŚP, w stosunku do propozycji Komisji Europejskiej, mając na uwadze rozwiązania odnoszące się do sandboxów, uprzywilejowania, udogodnienia dla start-upów oraz przepisów, które w wersji parlamentarnej zostały poprawione, dzięki czemu niektóre warunki i wymagania staną się wykonalne.

Carlo Paolicelli podsumował, że *AI Act* powinien tworzyć system zaufania, który zwiększa konkurencyjność produktów europejskich i dlatego element społeczny, który dzisiaj nie jest obecny w akcie, jest potrzebny.

Kosma Złotowski zaznaczył, że unijne prawodawstwo w zakresie AI musi uwzględniać obecną, szczególną sytuację międzynarodową, wojnę w Ukrainie i bardzo agresywną rosyjską politykę, która nie tylko organiczna się do działań zbrojnych, ale z całą pewnością, będzie wykorzystywała sztuczną inteligencję, żeby wprowadzać niepokój w Polsce i w Unii Europejskiej.

Sesja: Polska strategia AI: Czy jesteśmy na właściwej drodze?

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Sztuczna inteligencja jest jedną z najczęściej pojawiających się kwestii podczas dyskusji o nowych technologiach. Choć pewne elementy AI są od dawna wykorzystywane przez firmy chociażby w usługach takich jak filtry antyspamowe czy narzędzia do tłumaczenia, ogromne zainteresowanie wzbudziło pierwsze udostępnienie modeli językowych szerokiej publiczności (Chat GPT, Bard). W kontekście biznesowym nierzadko przywołuje się liczby, które świadczą o dużym znaczeniu sztucznej inteligencji dla gospodarki. Dla przykładu, według IDC światowy skumulowany wskaźnik wzrostu (CAGR) w obszarze AI wyniesie 18,6 proc. w latach 2022-2026; w 2026 roku wartość rynku ma wynieść aż 900 miliardów dolarów.

Organizator

Związek Cyfrowa Polska

Moderator

Michał Kanownik, Prezes Związku Cyfrowa Polska

Paneliści

Paweł Lewandowski, podsekretarz stanu, Ministerstwo Cyfryzacji

dr **Dominika Kaczorowska-Spychalska**, liderka Podgrupy Badań, Innowacyjności i Wdrożeń Grupy Roboczej ds. Sztucznej Inteligencji w KPRM, Uniwersytet Łódzki

Mariusz Mielczarek, dyrektor sektora publicznego w Europie Środkowo-Wschodniej, Amazon

Kamila Sotomska, Government Affairs and Public Policy Senior Analyst, Google

Podsumowanie

Aby lepiej odpowiedzieć na wyzwania związane z rozwojem sztucznej inteligencji, w 2020 roku Rada Ministrów przyjęła „Politykę Rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce”. To dokument kierunkowy, wskazujący krótko-, średnio- i długoterminowe cele w obszarach społeczeństwa, nauki, biznesu, edukacji, sektora publicznego i współpracy międzynarodowej.

Ale czy ta strategia ma przełożenie na dzisiejsze działania? Według prowadzącego debatę Michała Kanownika - nie. „*Moim zdaniem ta strategia nie działa*” stwierdził prezes Związku Cyfrowa Polska, otwierając dyskusję.

Dominika Kaczorowska-Spychalska zaapelowała, aby dokładnie przeanalizować, co do tej pory udało się zrobić w tej dziedzinie. „*Zmapujmy, co się udało zrobić. Zastanówmy się, dlaczego nie wszystko. Warto byłoby włączyć do tych prac również inne podmioty, uczelnie, instytuty naukowo-badawcze, biznes*” - przekonywała.

Paweł Lewandowski zgodził się z koniecznością przejrzenia aktualnej strategii. Mówił również, że powinniśmy dużo energii poświęcić na to, aby dokumenty tego typu były kształtowane w oparciu o wartości, które identyfikujemy dla naszego kraju, gospodarki i społeczeństwa. „*Ten dokument, jakkolwiek by nie był, będzie referencją dla wszystkich naszych kolejnych polityk, jakie stworzymy. Potrzeba tu nie działania ad hoc, tylko przemyślanego podejścia*” - apelował.

Do dyskusji o sztucznej inteligencji i jej regulowaniu włączyli się także przedstawiciele biznesu. Mariusz Mielczarek z Amazon przywołał dane, zgodnie z którymi w 2030 roku aż 75 proc. firm w Unii Europejskiej będzie wykorzystywać narzędzia AI. Dziś jest to zaledwie 20 proc. Aby osiągnąć ten cel, niezbędna jest współpraca między rządami, biznesem i nauką.

Kamila Sotomska z Google odniosła się z kolei do drażliwej kwestii nadmiernych regulacji. „*Twórzmy nowe normy tam, gdzie jest to rzeczywiście potrzebne, a dobrze stosujmy te, które już funkcjonują*” - nawoływała. Dodała także, że koniecznością jest dzisiaj szeroko zakrojona edukacja na każdym poziomie. To jedno z ważniejszych zadań dla państwa i branży technologicznej.

Wnioski z dyskusji:

- Powinniśmy regulować zagadnienia sztucznej inteligencji, ale mądrze i ostrożnie, bo przeregulowanie sektora może skutkować negatywnymi konsekwencjami.
- Należy inwestować w sektor AI, wykorzystywać jego potencjał i budować silniejszą pozycję Polski na arenie międzynarodowej.
- Konieczna jest powszechna edukacja, i to w każdym wieku.
- Istnieje potrzeba przeglądu polskiej strategii AI, aby była ona dopasowana do realiów i potrzeb.

Sesja: Rola danych w dobie nowych technologii.

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Podczas sesji dyskutowano o rodzajach kategorii danych o największym potencjale do ponownego wykorzystywania w rozwoju nowych technologii. Rozmawiano również o regulacjach związanych z danymi, jakością danych oraz o wartości danych dla technologii cyfrowych.

Organizator

Ministerstwo Cyfryzacji, Departament Zarządzania Danymi

Moderator

Anna Gos, dyrektorka Departamentu Zarządzania Danymi, Ministerstwo Cyfryzacji

Paneliści

Marcin Petrykowski, prezes Zarządu Atende S.A.

dr **Agnieszka Siennicka**, adiunkt na Wydziale Lekarskim Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Inez Okulska, dyrektorka Departamentu Innowacji i Technologii, Ministerstwo Cyfryzacji

Wojciech Łachowski, kierownik i koordynator projektów badawczo-rozwojowych, Instytut Rozwoju Miast i Regionów

Podsumowanie

Dane stają się celem regulacji, zwłaszcza na poziomie Unii Europejskiej (np. akt o rynkach cyfrowych, usługach cyfrowych, zarządzaniu danymi). Podczas panelu uczestnicy reprezentujący biznes, środowisko akademickie, administrację rządową i samorządową dyskutowali o roli danych w nowych technologiach.

Na potencjał danych w biznesie zwrócił uwagę Marcin Petrykowski. Wzrost gospodarczy i innowacyjność napędzane są przez dane. Żaden model biznesowy nie może być konkurencyjny w oderwaniu od wysokiej jakości danych. Powszechny dostęp do internetu spowodował demokratyzację danych a ich mądre wykorzystanie pozwala firmom osiągać sukcesy. Wszystkie dane mogą być użyteczne, a sztuczna inteligencja umożliwia wyciąganie z nich esencji w sposób inteligentny by dopasować dane do konkretnych potrzeb. Przewagą konkurencyjną budują dane związane z behawiorystyką klienta, dzięki którym firmy mogą personalizować swoje produkty i usługi, a także dane sensoryczne wykorzystywane w przemyśle, energetyce.

Agnieszka Siennicka zwróciła uwagę na użyteczność danych medycznych z podkreśleniem, że celem medycyny nigdy nie było gromadzenie danych, a pojawiły się one przy okazji jej cyfryzacji. Istotne jest by mieć pewność, że dane sektora medycznego oddają całościowo stan wiedzy. Wiele jeszcze należy zrobić, by medycyna w pełni korzystała z dobrodziejstwa cyfrowych danych, gdyż dane powinny być gromadzone w rzetelny sposób, z maksymalną uwagą. Dla prowadzenia badań klinicznych i naukowych niezbędna jest współpraca środowiska akademickiego z podmiotami medycznymi, m.in. wspólne warsztaty edukacyjne medyków i analityków. Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu zajął I miejsce w konkursie Agencji Badań Medycznych na tworzenie i rozwój Regionalnych Centrów Medycyny. Otrzymany grant na cyfryzację badań klinicznych umożliwi maksymalne wykorzystanie danych zdrowotnych pacjentów.

Inez Okulska przyznała, że obecnie technologia nie jest problemem przy tworzeniu konkretnych modeli, rozpoznawania wzorców, predykcji, uzupełniania danych. Ważne, by uporządkować dostęp do danych i dobrą ich jakość. Zaznaczyła, że Ministerstwo Cyfryzacji będzie niebawem otwierało pilotażowy program Centrów Doskonałości Danych, który obejmie m.in. uczelnie. Planowany *AI Act* oraz European Health Data Space stawiają na jakość danych i ich transparentność. Wyzwaniem prawnym jest właściwy dobór danych do trenowania modeli AI, by zapobiec istnieniu treści szkodliwych (np. mowa nienawiści, treści drastyczne). Potrzeba w tym celu współpracy z korporacjami agregującymi duże zbiory danych, jak np. Facebook, Google.

Wojciech Łachowski potwierdził istotność jakości danych. Średniej wielkości miasto gromadzi przeciętnie ok. 100-150 różnych zestawów danych, często w formie nieustandaryzowanych arkuszy kalkulacyjnych. Brak metadanych i częsta zmiana metodologii zbierania danych jest problemem. Potrzeba standaryzacji, nie tylko na poziomie jednego samorządu, ale na poziomie całej Polski, by móc porównać ze sobą miasta. Największe polskie miasta często wdrażają rozwiązania cyfrowe oparte o dane, w celu świadczenia wysokiej jakości usług publicznych. Pandemia COVID-19 przyspieszyła świadczenie wysokiej jakości e-usług. Evidence based policy (zarządzanie

z wykorzystaniem danych) jest jednak obce w przypadku części polskich miast i kształtowanie polityk następuje w sposób intuicyjny, a nie w oparciu o dane.

Uczestnicy podkreślili potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i otwartości danych. Z tego powodu sektory wrażliwe (np. bankowość, medycyna) są sektorami mocno regulowanymi. Państwa mniej regulowane (USA, Chiny) mają przewagę konkurencyjną względem Europy, ale kosztem mniejszego bezpieczeństwa.

Sesja: **DSA i DMA - czy wyręczą polską legislację w uregulowaniu funkcjonowania platform internetowych.**

Przedmiotem dyskusji było poznanie stanowisk uczestników panelu w zakresie konieczności prac polskiej legislacji nad rozwiązaniami prawnymi regulującymi funkcjonowanie platform internetowych, w szczególności tych kierujących swoje usługi spoza Unii Europejskiej do polskich konsumentów, biorąc pod uwagę wejście w życie rozporządzeń unijnych: Aktu o usługach cyfrowych (DSA) oraz Aktu o rynkach cyfrowych (DMA).

Organizator

Izba Gospodarki Elektronicznej

Moderator

adw. **Bartosz Skowroński**, koordynator ds. ochrony konkurencji, Izba Gospodarki Elektronicznej, BHR Adwokaci Radomski i Partnerzy sp.p.

Paneliści

dr **Magdalena Piech**, dyrektorka ds. Regulacyjnych grupy Allegro
r.pr. **Witold Chomiczewski**, pełnomocnik Izby Gospodarki Elektronicznej ds. legislacji, radca prawny i wspólnik w Lubasz i Wspólnicy - Kancelaria Radców Prawnych sp.k.
Kamil Mirowski, Senior Public Affairs Manager, Zalando

Podsumowanie

Moderator nakreślił stan prawny dotyczący obowiązywania rozporządzeń DSA i DMA określanych przez Parlament Europejski, jako „przełomowe przepisy cyfrowe”. Z punktu widzenia koordynatora w e-Izbie kwestii związanych z ochroną konkurencji, najistotniejsze rozwiązania wprowadzane przez rozporządzenie DSA, to rozwiązania wyrównujące szanse konkurencyjne platform internetowych, postulowane przed wejściem w życie DSA przez e-Izbę, takie jak obowiązek ustanowienia przedstawiciela prawnego, obowiązek poddania się audytom i obowiązki sprawozdawcze.

Witold Chomiczewski wskazał, że bardzo istotną instytucją wprowadzaną przez DSA jest obowiązek ustanowienia na terenie UE przedstawiciela prawnego przez podmioty, które mają istotne powiązania z Unią. Przedstawiciel prawny ma być punktem kontaktowym na terenie Unii, a także partnerem dla organów, przy czym w związku z konkurencją na globalnym rynku istotne jest, że regulacja obowiązywać ma w całej Unii. Odpowiedź

na pytanie, czy instytucje wprowadzane przez rozporządzenie DSA rozwiązują wszystkie problemy związane z wyrównywaniem szans konkurencyjnych platform handlu elektronicznego, zależna będzie od tego jak wprowadzane instytucje będą stosowane w praktyce. Podkreślić należy również konieczność jak najszybszego podjęcia prac mających na celu wyznaczenie przez Polskę koordynatora ds. usług cyfrowych.

Magdalena Piech wskazała, że wdrożenie rozwiązań przewidzianych w rozporządzeniu DSA będzie dużym wyzwaniem dla podmiotów funkcjonujących na rynku e-commerce. Pozytywnymi elementami wprowadzanych regulacji jest m.in. objęcie podmiotów z państw trzecich, oferujących swoje usługi odbiorcom w UE, obowiązkiem ustanowienia przedstawiciela prawnego. Istotna jest również harmonizacja i fakt, że wprowadzone rozporządzenie będzie obowiązywało w całej Unii Europejskiej. Magdalena Piech wskazała również na konieczność opracowania polskich przepisów wprowadzających DSA do polskiego systemu prawnego, między innymi w zakresie współpracy organów, które to rozporządzenie mają stosować, oraz na istotną kwestię wyznaczenia koordynatora ds. usług cyfrowych, jak i właściwych organów.

Kamil Mirowski wskazał na konieczność zapewnienia przewidywalności prawa i równe traktowanie w zakresie wyznaczania podmiotów, jako bardzo dużych platform internetowych w rozumieniu rozporządzenia DSA, w tym w szczególności poprzez konieczność doprecyzowania zasad określania platformy internetowej, jako bardzo dużej. Wskazano również na horyzontalne podejście przy wprowadzaniu regulacji.

Sesja: Cyfrowa przyszłość państwa. Czy zmiany w prawie dotrzymują kroku rozwojowi technologii? Czy istnieją ograniczenia związane z wykluczeniem cyfrowym?.

W trakcie sesji omówiono następujące zagadnienia: jaki jest potencjał ZUS w zakresie wspierania państwa w realizacji programów społecznych; jakim przeobrażeniom uległa infrastruktura informatyczna i organizacyjna ZUS, aby było możliwe realizowanie istotnych dla państwa zadań w okresie epidemii COVID-19 i wojny w Ukrainie; jak zbudowane są relacje z wykonawcami systemów informatycznych, aby realizować usługi cyfrowe o oczekiwanej jakości i w wymaganym terminie; jaka jest rola stanowienia prawa w procesie tworzenia nowoczesnych cyfrowych usług publicznych; jakie działania trzeba podejmować w zakresie edukacji użytkowników usług cyfrowych we wszystkich realizowanych przez ZUS usługach, poczynając od płatników składek, a kończąc na seniorach pobierających świadczenia;

Organizator

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Moderator

Wiesław Paluszyński, prezes Polskiego Towarzystwa Informatycznego

Paneliści

prof. dr hab. **Gertruda Uścińska**, prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

dr **Adam Góral**, prezes zarządu Asseco Poland S.A.

dr hab. **Dariusz Szostek**, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Włodzimierz Owczarczyk, członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Podsumowanie

Wiesław Paluszyński powitał i wprowadził uczestników do tematyki sesji, przytaczając dane z ostatniego sprawozdania Polski w projekcie „*UE Digital Decade 2023*”. Dokument zwraca szczególną uwagę na konieczność poprawy w Polsce cyfryzacji usług publicznych. Na tym tle Gertruda Uścińska przedstawiła działania, które stanowiły praprzyczynę sukcesu, jakim było sprawne działanie ZUS w zakresie uruchamiania nowych usług w okresie pandemicznym. Podstawowymi elementami, zdaniem prof. Uścińskiej, była przeprowadzona reforma rozliczania składek wpływających od płatników (e-składka) oraz uruchomienie systemu elektronicznych zwolnień lekarskich (e-ZLA). Ta pierwsza reforma pozwoliła zdjąć z przedsiębiorców spory ciężar księgowania składek na poszczególne rachunki czy fundusze i doprowadziła do wyeliminowania masowych pomyłek w przelewach do ZUS.

Z kolei od 2016 roku wystawiono i przesłano do ZUS łącznie ponad 130 milionów e-ZLA. Zaświadczenia lekarskie o czasowej niezdolności do pracy wystawia w Polsce ok. 130 tys. lekarzy oraz 7 tys. asystentów medycznych. Przekonanie ich do konieczności pracy wyłącznie w sposób elektroniczny było zadaniem, podczas realizacji którego ZUS nauczył się efektywnej współpracy z użytkownikami udostępnianych przez siebie usług. Posiadanie tego systemu zapewniło, iż w momencie rozpoczęcia epidemii, władze państwowe posiadały wiarygodne źródło informacji o jej rozprzestrzenianiu i zakresie.

Dzięki modernizacji systemów ZUS, stało się możliwe usprawnienie wypłaty świadczeń, nie tylko emerytalno-rentowych. Wypłata ok. 78 proc. wszystkich świadczeń z ZUS jest dokonywana bezgotówkowo i trafia na rachunki płatnicze klientów. Dla nowo przyznawanych świadczeń długoterminowych oraz dla świadczeń krótkoterminowych ten udział wynosi od 80-95 proc. Taka skuteczność pozwoliła m.in. na szybkie uruchomienie świadczeń związanych z epidemią i dla uchodźców z Ukrainy.

Ale nie byłoby to możliwe bez rozwijanej od 2012 roku Platformy Usług Elektronicznych ZUS, która obecnie obsługuje już ponad 12 milionów profili klientów. W 2022 roku ok. dwie trzecie wszystkich wniosków klienci złożyli do ZUS drogą elektroniczną. Z kolei od 25 lat ZUS rozwija jeden z najbardziej zaawansowanych systemów informatycznych z bazą danych o wielkości ponad 170 terabajtów. Kompleksowy System Informatyczny ZUS przetwarza 900 milionów dokumentów oraz księguje składki rzędu 400 miliardów złotych rocznie. Ten potencjał pozwolił na wykorzystanie systemów ZUS do realizacji programów społecznych niezbędnych w okresie pandemii i wojny w Ukrainie.

Ale nie tylko posiadane systemy zdecydowały o sukcesie. Adam Góral podkreślił, że realizacja zadań, jakie przyjęła na siebie komercyjna firma, Asseco Poland S.A., obsługująca ZUS w zakresie tworzenia nowych usług, była możliwa tylko dzięki bliskiej, rzetelnej, merytorycznej współpracy ZUS z wykonawcą. Zbudowane przez lata zaufanie

i zasób wiedzy oraz merytoryczny potencjał firmy pozwoliły realizować zadania w nietypowym dotychczas trybie, w tzw. metodykach zwinnych. Uruchamiano usługi etapami, niezwłocznie przekazując wypracowane komponenty do wykorzystania w ZUS. Wymagało to bardzo dużej dyscypliny od wykonawcy i świetnej współpracy z zamawiającym.

Włodzimierz Owczarczyk zwrócił uwagę na istotne elementy współpracy, które pozwoliły i pozwalają zachować wysoką jakość usług tworzonych w ZUS. Porównał Zakład Ubezpieczeń Społecznych do zakładu produkcyjnego. Kluczem do sukcesu w tego typu organizacjach są dobrze zaprojektowane procesy i procedury oraz zapewnione łańcuchy dostaw od sprawdzonych dostawców i wykonawców. ZUS to wszystko posiada, a do tego stosuje w rozbudowie systemów nowoczesne technologie, elementy sztucznej inteligencji, a także udostępnia coraz szerzej swoje usługi cyfrowe użytkownikom na platformach mobilnych.

W dyskusji podniesiono też wagę systemu prawnego i tworzenia prawa, co jest niezbędne dla możliwości efektywnej realizacji zadań. Gertruda Uścińska podkreśliła, że tylko bliska współpraca z organami odpowiedzialnymi za inicjowanie zmian legislacyjnych i tworzenie prawa pozwoliła na jego dostosowanie do potrzeb budowy usług wyłącznie w formie elektronicznej. Było to widoczne zwłaszcza w okresie pandemii, kiedy różne ważne decyzje zapadały w ciągu godzin; kiedy o każdej porze dnia i nocy trzeba było być zaopatrzonym w gruntowną wiedzę na temat funkcjonujących procesów, o wielkościach, skali, kosztach.

Omawiając sposób i rolę tworzenia prawa, Dariusz Szostek zwrócił uwagę, iż najważniejszym elementem pozostaje jednak determinacja kierownictwa ZUS w budowaniu cyfrowych rozwiązań, pozwalająca przełamać bariery, które wydawały się nie do złamania. Nigdy nie chodzi o prawo, bowiem prawo musi się dostosowywać do zmieniających się realiów, lecz o mentalność. Są przykłady instytucji, które mimo istniejących możliwości prawnych bronią się przed uruchamianiem przyjaznych dla obywateli usług cyfrowych. Epidemia Covid-19 była rzeczywiście wielkim przełomem. Przed tym okresem wszędzie, w wielu obszarach przewijała się obowiązkowa forma papierowa dokumentów. Nagle jednak okazało się, że różne ważne posiedzenia, w tym parlamentarne, mogły odbywać się zdalnie. Zdaniem prof. Szostka kolejnym ważnym etapem, na który jeszcze czekamy, jest szersze wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych bezpośrednio w procesie tworzenia prawa.

Ważnym elementem dyskusji była ocena przygotowania Polski - polskiego państwa oraz społeczeństwa - do korzystania z cyfrowych usług. Gertruda Uścińska podała jako przykład, że według danych GUS, w Polsce 99,9 proc. gospodarstw domowych z dziećmi posiada dostęp do internetu w domu. Ponad 200 tys. osób powiązało aplikację mobilną mZUS dla rodziców ze swoim profilem na Platformie Usług Elektronicznych tej instytucji. A dla seniorów, niezależnie od usług cyfrowych, ZUS zapewnia przyjazną obsługę w swoich siedzibach.

Końcowym elementem panelu była odpowiedź na pytanie: Czy jesteśmy gotowi stać się państwem szeroko wykorzystującym technologie cyfrowe w instytucjach publicznych? Nikt z uczestników panelu nie miał wątpliwości, że tak właśnie jest, a działanie ZUS w tak trudnym okresie pokazało, iż mamy do tego potencjał zarówno w sektorze publicznym, jak i komercyjnym. Zauważono jednak, że trzeba wiele jeszcze zrobić dla lepszego i skuteczniejszego wykorzystania tego potencjału. Paneliści podkreślili, że społeczeństwo polskie jest gotowe, aby korzystać z e-usług, niezależnie od wieku. Instytucje publiczne powinny jednak stosować szerzej otwarte programy edukacyjne dla osób gorzej radzących sobie z cyfrową rzeczywistością.

Sesja: **Zrównoważony rozwój cyfrowy - gospodarka i społeczeństwo.**

Pytania stawiane podczas debaty to:

- Jak innowacyjne rozwiązania mogą skutecznie wspierać działania na rzecz ochrony klimatu i jaką rolę w tym procesie odgrywają różne podmioty?
- Gdzie w procesie zmian technologicznych jest miejsce na czynnik społeczny?
- W jaki sposób przedsiębiorstwa prywatne mogą aktywnie przyczynić się do budowania bardziej zrównoważonej gospodarki i jednocześnie wspomagać cele zrównoważonego rozwoju administracji publicznej?
- Które rozwiązania mają potencjał, by w znaczący sposób przyczynić się do redukcji emisji i jakie są oczekiwania społeczne w tym zakresie?

Kwestia wykorzystania innowacyjnych rozwiązań, w tym wdrażania koncepcji opartych o AI, big data i zgodnych z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym, została omówiona z perspektywy ekspertów reprezentujących administrację publiczną, środowisko akademickie oraz biznes.

Organizator

Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki

Moderator

Agnieszka Rogowiec, wicedyrektor ds. ESG, PwC Polska

Paneliści

Maria Andrzejewska, dyrektor generalna UNEP/GRID-Warszawa

Pamela Krzypkowska, zastępczyni dyrektorki Departamentu Innowacji i Technologii, Ministerstwo Cyfryzacji

Ewelina Szczech-Pietkiewicz, profesor uczelni, kierownik Zakładu Unii Europejskiej w Instytucie Międzynarodowej Polityki Gospodarczej, Kolegium Gospodarki Światowej w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie

Grzegorz Suszko, Head of Buyer and Seller Solutions CEE, Visa

Podsumowanie

W obliczu wyzwań związanych z ochroną klimatu, uczestnicy zgodnie przyznali, że każdy podmiot ma swoją rolę do odegrania. Administracja publiczna może działać poprzez tworzenie i wdrażanie dobrych regulacji oraz wspieranie skalowalności rozwiązań innych

podmiotów. Z kolei biznes, poprzez wykorzystywanie technologii do zielonej transformacji i wdrażanie odpowiednich narzędzi może zmieniać swój model biznesowy, tworzyć standardy, ograniczać ślad węglowy, monitorować i przewidywać skutki swoich działań. Wreszcie, krajowe i międzynarodowe instytucje takie jak UNEP/GRID mogą wspierać wysiłki tych wszystkich innych podmiotów, oferując dostęp do zaprojektowanych rozwiązań technologicznych oraz zbioru danych z różnych źródeł, co jest niezbędnym narzędziem do zarządzania środowiskiem, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych. Tutaj jako przykład wskazano korzyści jakie płyną z wykorzystania sztucznej inteligencji w ograniczaniu emisji zanieczyszczeń.

Ponadto, podczas debaty wybrzmiały potrzeby społeczeństwa, czyli litery „S” z angielskiego skrótu ESG. Strona środowiskowa warunkuje dobrobyt społeczeństwa, które z kolei, oczekuje wyraźnych działań od decydentów i firm prywatnych, żeby przeciwdziałać zmianom klimatu. Okazuje się, że cyfryzacja jest tym narzędziem, które może zarówno wspomóc jak i przyspieszyć ten proces. Dlatego w swoich wystąpieniach uczestnicy debaty podkreślali znaczenie włączenia cyfrowego. Jedną z kluczowych grup, która wymaga wsparcia cyfrowego są mali i średni przedsiębiorcy, w tym także kobiety przedsiębiorczynie. W Polsce MŚP są filarem gospodarki i zapewniają miejsca pracy dla blisko 56% zatrudnionych. Wyposażenie tych podmiotów w narzędzia cyfrowe jest niezbędne dla ich rozwoju i ekspansji. To z kolei przyczynia się do wzrostu lokalnych gospodarek i przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu. Bardzo ważnym elementem jest nie tylko sam dostęp do sieci i innowacji technologicznych, ale przede wszystkim edukacja, nabywanie umiejętności cyfrowych i osvajanie się z rozwiązaniami typu AI. Wbrew pozorom, połowa ludzi jest raczej zaciekawiona postępem technologicznym, a strach przed utratą pracy nie jest wszechobecny. Należy w związku z tym kształcić przyszłych pracowników w kierunku nowych zawodów, a obecnych przekonywać do przekwalifikowania. Jest to zadanie nie tylko dla organizacji rządowych, ale także dla większych graczy sektora prywatnego.

Biznes ma bardzo duże pole do działania w zakresie zmiany postawy konsumentów w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju. Firmy z różnych branż mogą wykorzystywać swoje zasięgi i produkty, aby inspirować konsumentów do zmiany sposobu w jaki żyją i kupują oraz do udziału w tworzeniu gospodarki o obiegu zamkniętym.

Podsumowując, uczestnicy debaty zgodzili się, że podstawą dalszych zmian w kierunku budowy bardziej zrównoważonego społeczeństwa musi być komponent ludzki, z naciskiem na włączenie cyfrowe, edukację i promowanie świadomości ekologicznej.

ŚCIEŻKA MŁODZIEŻOWA

Sesja: **Prawo w Metawersum: Sztuka AI i tworzenie NFT na żywo**

Sesja odbyła się w formule warsztatu poświęconego sztucznej inteligencji i nowym technologiom. Zgłębiła się w dynamiczne skrzyżowanie sztuki generowanej przez AI, niewymienialnych tokenów (NFT) i ich kluczowej roli w kształtowaniu przyszłego krajobrazu metawersum. Dzięki wyczerpującym wystąpieniom i interaktywnej dyskusji, sesja zapewniła całościowe zrozumienie złożonych relacji między tymi zjawiskami.

Kluczowe elementy warsztatu:

- Sztuka AI i NFT: Zademonstrowano proces generowania sztuki w czasie rzeczywistym przez AI, a następnie tokenizację w NFT, pokazując potencjał własności sztuki cyfrowej i jej monetyzacji. Cyfrowa kopia obrazu jest dostępna online w sieci Polygon z wykorzystaniem mechanizmu IPFS ([zobacz na platformie OpenSea](#)).
- Integracja w metawersum: Zaprezentowano integrację stworzonego obrazu w [wirtualnej auli Cyber Science na platformie Spatial](#), ujawniając obecne możliwości i perspektywy dla metawersum. Przeanalizowano wyzwania związane z tworzeniem kompleksowego i inkluzywnego metaświata.
- Konsekwencje prawne: Warsztaty zgłębiły złożoność prawne otaczające sztukę generowaną przez AI i NFT, koncentrując się na kwestiach takich jak przypisywanie autorstwa i status prawny kryptoaktywów. Warsztaty miały na celu wyjaśnienie wielu mitów narosłych w podejmowanej tematyce.

Organizator

Jakub Wyczik

Moderator

Jakub Wyczik, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Paneliści

Maciej Langer, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Justyna Doniec-Niezgoda, Uniwersytet Jagielloński

Maciej Niezgoda, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Rafał Wieczerzak, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Podsumowanie

Podczas warsztatów przeprowadzono ankietę na temat doświadczeń uczestników, która ujawniła istotne wnioski. Podczas gdy większość respondentów korzysta ze sztucznej inteligencji, zaobserwowano, że zrozumienie kryptoaktywów i metawersum pozostaje rozmyte. Badanie podkreśliło potrzebę zwiększenia świadomości i edukacji w zakresie tych nowych aspektów technologicznych, a zwłaszcza ich praktycznego wykorzystania.

Aż 89% osób
korzysta ze sztucznej inteligencji

Tylko 17% osób
posiada kryptoaktywa

40% osób
twierdzi, że było w metawersum

*źródło: Wyniki ankiety. Opracowanie własne
Image by macrovector on Freepik*

Wnioski i zalecenia:

- Poprawa edukacji publicznej: Istnieje natychmiastowa potrzeba ukierunkowanych inicjatyw edukacyjnych w celu wypełnienia luki w wiedzy i umiejętnościach w szybko rozwijającej się gospodarce cyfrowej, zwłaszcza w obszarach tokenów cyfrowych i metawersum.
- Bardziej przejrzyste ramy prawne: Decydenci polityczni i organy publiczne muszą współpracować w celu ustanowienia jasnych i kompleksowych ram prawnych regulujących wytwory generowane przez AI oraz dobra wirtualne, takie jak kryptoaktywa, aby zapewnić przejrzystość i chronić prawa wszystkich zainteresowanych stron.

Sesja: Sztuczna inteligencja w twoich rękach: Warsztat świadomego korzystania z narzędzi AI

fot.: Kamila Dymek

Pojawienie się narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, takich jak ChatGPT, to jedno z kluczowych zjawisk w dzisiejszym internecie. Ich wykorzystanie może przynieść wiele korzyści zarówno w świecie cyfrowym, jak i poza nim, jednak AI to także wyzwanie w zakresie ochrony prywatności, praw autorskich, czy bezpieczeństwa danych.

Organizator

Kamila Dymek

Podsumowanie

Podczas sesji warsztatowej zaprezentowana została kluczowa wiedza, jak w świadomy i legalny sposób eksplorować potencjał sztucznej inteligencji i wykorzystywać jej wytwory w swojej działalności oraz w życiu codziennym.

W trakcie warsztatu uczestnicy zmierzyli się z zadaniami do wykonania z wykorzystaniem popularnych narzędzi AI. Zadania stanowiły realistyczne scenariusze, z którymi można się spotkać w codziennej pracy. Celem było zwiększenie świadomości uczestników na temat potencjalnych zagrożeń i ryzyk związanych z używaniem narzędzi AI oraz podkreślenie znaczenia odpowiedzialnego i etycznego podejścia do ich wykorzystania.

W ramach rozwiązywanych zadań zostały omówione ryzyka takie jak:

- ujawnienie informacji chronionych prawnie np. tajemnicy przedsiębiorstwa,
- naruszenie ochrony danych osobowych,
- naruszenie zobowiązań umownych, w tym tzw. NDA,
- naruszenie praw autorskich,

- brak objęcia wytworu AI ochroną prawnoautorską,
- potencjalne konsekwencje społeczne, etyczne lub dyskryminacyjne,
- błędy wynikające z nieprawidłowości danych.

Większość dostępnych dziś na rynku bezpłatnych narzędzi AI nie gwarantuje zachowania poufności wprowadzanych treści, czy ochrony danych osobowych, a dostawcy systemów zastrzegają sobie prawo do korzystania z wprowadzanych przez użytkowników danych, np. w celu dalszego trenowania systemów. Z wykorzystaniem sztucznej inteligencji wiążą się też liczne problemy w obszarze prawa autorskiego, które istotnie wpływają na możliwość dalszego wykorzystywania rezultatów jej działania.

Powyższe kwestie przekładają się na realne ryzyka dla użytkowników AI. Niektóre z nich można znacznie ograniczyć, m.in. poprzez odpowiednie przygotowanie danych przed wprowadzeniem ich do narzędzia, tak by nie zawierały informacji stanowiących informacje chronione lub objęte szczególnym reżimem prawnym. Korzystanie z narzędzi AI wymaga ponadto właściwej kontroli i gotowości do przejęcia pełnej odpowiedzialności za potencjalne błędy. Należy pamiętać, że wyniki działania sztucznej inteligencji, przed ich wykorzystaniem, zawsze powinny być weryfikowane przez człowieka.

W toku sesji warsztatowej została wypracowana lista dobrych praktyk (checklista), z której można korzystać podczas pracy z narzędziami AI.

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

Wydarzenia towarzyszące

Podczas Szczytu Cyfrowego IGF Polska 2023 odbyły się następujące wydarzenia towarzyszące:

- pokaz filmów w technologii VR: „Kartka z Powstania” i "Wiktorja 1920”

fot.: Ministerstwo Cyfryzacji

- warsztat dla młodzieży: **Cyfryzacja odpowiedzialna społecznie - stwórz z nami definicję przyszłości**; organizator: Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego

fot.: Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego

- warsztat dla studentów: **Człowiek w Metaverse - wyzwania**; organizator: Ernst & Young Law Zakrzewska i Wspólnicy
- warsztat dla młodzieży: **Kompetencje cyfrowe: prezentacje nt. biznesu cyfrowego w ujęciu kompetencji cyfrowych jakie powinna posiadać młodzież planująca swoje życie zawodowe**; organizator: Izba Gospodarki Elektronicznej

Nagrania z poszczególnych ścieżek tematycznych (tylko w j. polskim):

Inauguracja IGF Polska 2023 i debata otwierająca

https://youtube.com/live/0nqJ_Ms1v_o?feature=share

Technologie w służbie społeczeństwu

<https://youtube.com/live/lnYX1UL0wo4?feature=share>

Człowiek w internecie

<https://youtube.com/live/yxfOYBLkrrM?feature=share>

Forum legislacji cyfrowej

<https://youtube.com/live/khdMeJwEKHE?feature=share>

Ścieżka młodych

<https://youtube.com/live/h3iwkgVqhf4?feature=share>

Wystąpienie podsumowujące IGF Polska 2023

<https://youtube.com/live/RBWKHICVtUE?feature=share>

Pytania dotyczące krajowej inicjatywy Forum Zarządzania Internetem IGF Polska można kierować na adres IGFPolska@cyfra.gov.pl

Zapraszamy do kontaktu!